

**Toruńska Agencja
Rozwoju Regionalnego S.A.**

Analiza i ocena efektów realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL

Raport końcowy

Toruń, 22 czerwca 2009 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
SPOŁECZNY

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Streszczenie

Przedmiotem przeprowadzonego badania były zrealizowane przez samorząd województwa kujawsko-pomorskiego regionalne programy stypendialne wdrażane w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL. Badanie obejmuje programy stypendialne dla doktorantów udzielane w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” (I edycja realizowana w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycja realizowana w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL).

Głównym celem badania była ocena ex-post projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych.

Badanie miało następujące cele szczegółowe:

- Określenie stopnia adekwatności interwencji w formie stypendiów badawczych do kierunków rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych w dokumentach strategicznych.
- Ocena wpływu programów stypendialnych na wzrost potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego.
- Ocena efektywności zrealizowanych projektów stypendialnych: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL.
- Określenie stopnia oddziaływania interwencji publicznej na beneficjentów ostatecznych oraz ich otoczenia.
- Określenie przydatności zastosowanego instrumentu (stypendia doktoranckie) dla stymulowania i ukierunkowywania badań naukowych służących zwiększaniu innowacyjności gospodarki regionu.

Badanie zostało przeprowadzone z uwzględnieniem kryteriów trafności, efektywności, skuteczności, użyteczności i trwałości.

Metodologia badania została oparta na cyklu badawczym: eksploracja – opis – wyjaśnienie. Informacje zostały zgromadzone poprzez zastosowanie metody badania ankietowego CATI beneficjentów ostatecznych, zrealizowanie wywiadów indywidualnych, zogniskowanego wywiadu grupowego, analizy dokumentów i danych zastanych. Zróżnicowanie metod zbierania informacji oraz ich źródeł w połączeniu z konsekwentnie stosowaną triangulacją zapewniły wiarygodność uzyskanych danych. Pogłębieniu uzyskanych informacji oraz lepszemu zrozumieniu faktów służyły zrealizowane studia przypadku. Weryfikacja wniosków i rekomendacji nastąpiła w toku panelu ekspertów.

W raporcie sformułowano odpowiedzi na wszystkie postawione pytania badawcze oraz sformułowano wnioski i rekomendacje. Najważniejsze ustalenia badania są następujące:

- Projekt stypendialny „Krok w przyszłość” cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem beneficjentów.
- Zaproponowana forma wsparcia była w pełni zgodna z oczekiwaniami beneficjentów końcowych i pozwoliła w istotnym stopniu na przezwycięzenia istniejących barier.
- Projekt „Krok w przyszłość” przyczynił się w istotny sposób do podniesienia jakości i poziomu prowadzonych badań, co świadczy o prawidłowym wykorzystaniu przez beneficjentów otrzymanej pomocy.
- Nie można stwierdzić, czy obie edycje projektu przyniosły oczekiwane rezultaty i czy mają one oczekiwane oddziaływanie, gdyż zarówno oczekiwane rezultaty jak i oczekiwane oddziaływanie nie zostały określone w sposób pozwalający na analizę.
- Coraz większy odsetek beneficjentów kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość” posiada plany dotyczące komercjalizacji wyników prowadzonych przez siebie badań. Świadczy to pośrednio (i jedynie w oparciu o dane jakościowe), iż projekt może – w stopniu

niemożliwym do określenia – przyczynić się do zwiększenia innowacyjności gospodarki regionu oraz rozwoju współpracy pomiędzy przemysłem, a sferą nauki.

- Efektywność i skuteczność wsparcia w pewnym stopniu została ograniczona przez fakt, iż wysokość stypendiów nie była uzależniona od dziedziny nauki i charakteru badań prowadzonych przez beneficjenta oraz przez konieczność rozliczenia się z otrzymanych środków w relatywnie krótkim (zbyt krótkim) czasie.
- Istotny wpływ na optymalizację rezultatów i oddziaływania projektu „Krok w przyszłość” mogłoby mieć oparcie procesu wyboru stypendystów na precyzyjniej określonych i sparymetryzowanych kryteriach wyboru oraz zróżnicowanie maksymalnych kwot stypendium w zależności od dyscypliny naukowej.
- Możliwość uzyskania stypendium nie stanowiła podstawowej przesłanki dla podjęcia decyzji o realizacji swoich badań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Jednakże możliwość uzyskania stypendiów naukowych i dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego programy stypendialne miały już pewien istotny wpływ na podejmowane przez beneficjentów I i II edycji „Kroku w przyszłość” decyzje o związaniu swojej kariery naukowej z regionem kujawsko-pomorskim.
- W większości wypadków doktoranci wybierając kierunek i temat pracy doktorskiej nie kierują się potrzebami gospodarki regionu, lecz podejmują decyzję w oparciu o takie czynniki jak własne zainteresowania badawcze, zainteresowania badawcze promotora oraz specjalizacja naukowa i badania aktualnie prowadzone na uczelni.

Spis skrótów

SKRÓT	ZNACZENIE
ATR	Akademia Techniczno–Rolnicza w Bydgoszczy (od 2006 r. Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy)
CATI	Komputerowo wspomagany wywiad telefoniczny (od ang. <i>Computer Assisted Telephone Interview</i>)
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FGI	Zogniskowany wywiad grupowy (od ang. <i>Focused Group Interview</i>)
IDI	Indywidualny wywiad pogłębiony (od ang. <i>Individual in-Depth Interview</i>)
IP	Instytucja Pośrednicząca
MNiSW	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
PKM	Podkomitet Monitorujący PO KL
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
RIS	Regionalna Strategia Innowacji (od ang. <i>Regional Innovation Strategy</i>)
RPO	Regionalny Program Operacyjny
SOPZ	Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia
UKW	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
UM	Urząd Marszałkowski
UM WK-P	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
UMK	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
UTP	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy
ZPORR	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Spis treści

Streszczenie	2
Spis skrótów	4
I. Wprowadzenie	6
1.1. Opis przedmiotu badania	6
1.2. Założenia i cele badania	7
1.3. Kryteria i pytania badawcze	8
1.4. Metodologia	10
1.5. Źródła informacji wykorzystane w badaniu	12
1.6. Okoliczności towarzyszące badaniu	13
II. Opis wyników badania	14
2.1. Charakterystyka beneficjentów I i II edycji projektu „Krok w przyszłość”	14
2.2. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium trafności.....	18
2.3. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium efektywności.....	25
2.4. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium skuteczności	28
2.5. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium użyteczności.....	33
2.6. Pytania badawcze w zakresie obszaru barier i trudności	42
III. Wnioski	44
IV. Tabela rekomendacji	47
Spis rysunków	53
Aneksy.....	54
Aneks 1 Podsumowanie badania ankietowego.....	55
Aneks 2 Narzędzia badawcze	67
Aneks 3 Wykorzystane źródła	78

I. Wprowadzenie

1.1. Opis przedmiotu badania

Przedmiotem badania były zrealizowane przez samorząd województwa kujawsko-pomorskiego regionalne programy stypendialne wdrożone w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL. Badanie objęło programy stypendialne dla doktorantów udzielane w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” (I edycja realizowana w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycja realizowana w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL).

Stypendia były przyznawane i przekazywane doktorantom – absolwentom szkół wyższych kontynuującym naukę na studiach doktoranckich z zakresu nauk ścisłych, technicznych i innych dziedzin naukowych przyczyniających się do rozwoju strategicznych obszarów Województwa Kujawsko-Pomorskiego, których prace dotyczą spraw istotnych dla rozwoju innowacyjności w Województwie Kujawsko-Pomorskim zgodnie z założeniami Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Stypendia były przyznawane w wysokości do 30.000 zł.

Do ubiegania się o stypendium uprawnieni byli doktoranci, którzy:

- są doktorantami uczelni mających swoją siedzibę na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego mogących nadać stopień naukowy doktora,
- kształcą się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa (określonych w *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego*).

Zasadniczym odbiorcą niniejszego badania ewaluacyjnego jest Instytucja Pośrednicząca Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 w województwie kujawsko-pomorskim. Zadania Instytucji Pośredniczącej wykonuje Wydział Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Instytucja Pośrednicząca zamierza wykorzystać wyniki badania ewaluacyjnego w celu usprawnienia procesu wdrażania PO KL w województwie.

Otrzymane wyniki badania, a także sformułowane wnioski i rekomendacje przedstawione zostaną Podkomitetowi Monitorującemu Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Uznane przez Podkomitet rekomendacje zostaną przyjęte do realizacji.

1.2. Założenia i cele badania

Głównym celem badania była ocena ex-post projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych.

Wypracowane wnioski i rekomendacje pozwolić mają na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych z EFS, wzmacniając równocześnie sprawność działania Instytucji Pośredniczącej, jej efektywność w wypełnianiu zadań oraz jakość systemu zarządzania i wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013. W szczególności analiza przyczyniła się do wypracowania użytecznych wniosków, które zostaną wykorzystane we wdrażaniu Poddziałania 8.2.2 PO KL w bieżącym okresie programowania.

Zamawiający wskazał następujące cele szczegółowe badania:

1. Określenie stopnia adekwatności interwencji w formie stypendiów badawczych do kierunków rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych w dokumentach strategicznych.
2. Ocena wpływu programów stypendialnych na wzrost potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego.
3. Ocena efektywności zrealizowanych projektów stypendialnych: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL.
4. Określenie stopnia oddziaływania interwencji publicznej na beneficjentów ostatecznych oraz ich otoczenia.
5. Określenie przydatności zastosowanego instrumentu (stypendia doktoranckie) dla stymulowania i ukierunkowywania badań naukowych służących zwiększaniu innowacyjności gospodarki regionu.

1.3. Kryteria i pytania badawcze

Głównymi kryteriami, w oparciu o które przeprowadzono analizę były:

- **Kryterium trafności** (adekwatności) rozumiane jako odpowiedź na pytanie: Czy wybrane do dofinansowania kierunki studiów były trafne z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego?
- **Kryterium efektywności**, rozumiane jako udzielenie odpowiedzi na pytanie: Czy możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów niższymi nakładami finansowymi, ludzkimi i administracyjnymi?
- **Kryterium skuteczności**, rozumiane jako udzielenie odpowiedzi na pytanie: W jakim stopniu udało się osiągnąć założone cele projektów stypendialnych: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL?
- **Kryterium użyteczności**, rozumiane jako udzielenie odpowiedzi na pytanie: W jakim stopniu skutki działań projektów przyczyniły się do zaspokojenia szerszych potrzeb środowiska naukowego?
- **Kryterium trwałości**, polegające na udzieleniu odpowiedzi na pytanie: Czy efekty projektów są trwałe?

Cele badania miały zostać osiągnięte przez udzielenie odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium trafności

- ❖ Czy programy stypendialne w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się powodzeniem?
- ❖ Czy kierunki studiów wybrane do dofinansowania były adekwatne do określonych w dokumentach strategicznych województwa potrzeb w zakresie wzmacniania jego konkurencyjności?
- ❖ Czy cele założone w projektach zostały osiągnięte?
- ❖ Czy oferta zrealizowanych projektów spełniła oczekiwania beneficjentów, do których była kierowana pomoc?
- ❖ Czy stypendia, jako proponowany instrument wsparcia okazał się być adekwatny do potrzeb beneficjentów ostatecznych?

Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium efektywności

- ❖ Na ile możliwe było osiągnięcie zakładanych celów niższym kosztem?
- ❖ Na ile możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów przy użyciu mniejszych zasobów?
- ❖ Czy możliwość uzyskania środków finansowych z EFS umożliwiła szybsze przygotowanie rozpraw doktorskich?

Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium skuteczności

- ❖ Czy możliwość uzyskania wsparcia w postaci stypendiów ze środków unijnych wpłynęła na jakość realizowanych prac doktoranckich?
- ❖ Czy programy stypendialne przyczyniły się do istotnego wzrostu potencjału naukowego w regionie?
- ❖ Jakie rzeczywiste korzyści wyniknęły dla doktorantów z tytułu uzyskania stypendium?

Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium użyteczności

- ❖ Czy zaprzestanie wypłacania stypendiów doktoranckich z EFS dla beneficjentów ostatecznych biorących udział w: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL ma wpływ na dalszy przebieg i realizację ich prac doktorskich?
- ❖ Czy instrument – stypendia naukowe, jest użyteczny tylko z punktu widzenia beneficjentów ostatecznych czy też również z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego?
- ❖ Czy w wyniku realizacji projektów zwiększyła się współpraca, bądź nawiązano kontakty pomiędzy przemysłem i sferą nauki?
- ❖ Czy elementy pracy doktorskiej osiągnięte dzięki wsparciu finansowemu z EFS są wykorzystywane w procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwach?
- ❖ Czy wyniki prac doktorskich zostały skomercjalizowane?

Pytania badawcze w zakresie obszaru barier i trudności

- ❖ Jakie czynniki wpłynęły negatywnie i pozytywnie na osiągnięcie założonych w projekcie wskaźników?

Wykonawca udzielił odpowiedzi na postawione wyżej pytania, przy czym udzielone odpowiedzi zostały uzasadnione uzyskanymi wynikami przeprowadzonych badań.

1.4. Metodologia

Metodologia badania uwzględniała trzy zasadnicze etapy odpowiadające różnym fazom procesu badawczego:

- i. eksploracja,
- ii. opis,
- iii. wyjaśnianie.

Etap eksploracji służył przede wszystkim rozpoznaniu przedmiotu badania, zgromadzeniu informacji, a także rozpoznaniu potrzeb i możliwości prowadzenia w tym obszarze szerszych i pogłębionych badań.

Etap opisu miał na celu rozpoznanie i przedstawienie badanej sytuacji. Etap opisowy badania służył udzieleniu odpowiedzi na pytania: co, jak, gdzie, kiedy?

Etap wyjaśniania służył udzieleniu odpowiedzi na pytanie: dlaczego?

W rezultacie możliwe było rzetelne, wiarygodne i dobrze uzasadnione udzielenie odpowiedzi na sformułowane w SOPZ pytania badawcze, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do zwiększenia efektywności i spójności wykorzystania środków dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Aby można było zastosować zaproponowany tutaj model wyjaśniania i wnioskowania niezbędne było zgromadzenie odpowiednich, wiarygodnych, rzetelnych i odpowiadających swym zakresem przedmiotowi badania danych i informacji.

Wykonawca szeroko zastosował triangulację technik badawczych i źródeł danych. Zastosowana strategia badawcza opierała się na triangulacji polegającej na wzajemnej weryfikacji i komplementaryzacji danych na dwóch poziomach ich gromadzenia:

- Na poziomie technik badawczych – poprzez zastosowanie różnych, uzupełniających się wzajemnie metod zbierania danych: indywidualnego wywiadu pogłębionego (IDI), zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), ankiety CATI, analizy dokumentów i danych zastanych;
- Na poziomie źródeł informacji – poprzez zbieranie informacji od różnych grup respondentów w celu uzyskania różnorodnej wiedzy od osób, które potencjalnie mogą prezentować różny punkt widzenia na badaną kwestię i/lub mają specyficzny zakres informacji (np. eksperci, przedstawiciele szkół wyższych, stowarzyszenia przedsiębiorców, odbiorcy ostateczni projektów, przedstawiciele Instytucji Pośredniczącej, etc.).

Multiplikacja technik miała na celu zebranie jak najpełniejszych i wzajemnie weryfikujących się informacji.

Multiplikacja źródeł informacji umożliwiającą uwzględnienie punktów widzenia różnych grup zaangażowanych w realizację analizowanych projektów wdrażanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego pozwoliła na zebranie informacji pełnych, bogatych i zróżnicowanych, uzupełnionych o kontekst roli, jaką respondent pełni w poddanym ewaluacji przedsięwzięciu.

Wykonawca zrealizował badanie ewaluacyjne w oparciu o analizę istniejących danych i dokumentów, a także poprzez badania empiryczne, w trakcie których gromadzone były dane ilościowe i jakościowe. Zgromadzone dane ilościowe zostały poddane analizie statystycznej, zaś dane jakościowe analizie poprzecznej i podłużnej w celu analizy cech specyficznych i zintersubiektywizowanych. Dane ilościowe i jakościowe zostały potraktowane jako komplementarne, wzajemnie się weryfikujące i uzupełniające. Dzięki tak zastosowanej triangulacji możliwe było uzyskanie relatywnie pełnego obrazu ewaluowanego przedmiotu. Na podstawie przeanalizowanych danych ilościowych i jakościowych zostały

sformułowane wyczerpujące i poparte dowodami empirycznymi odpowiedzi na postawione pytania badawcze.

1.5. Źródła informacji wykorzystane w badaniu

W ramach zrealizowanego badania wykorzystano następujące źródła informacji:

Analiza dokumentów, w ramach której przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- a) strategiczne dokumenty krajowe dotyczące EFS:
 - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006,
 - Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006,
 - Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013,
 - Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
- b) strategiczne dokumenty regionalne:
 - Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,
 - Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015,
- c) inne:
 - Projekt stypendialny „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów” zrealizowany w ramach Działania 2.6 ZPORR,
 - Projekt stypendialny „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” zrealizowany w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI od ang. *Focus Group Interview*). Przeprowadzono jeden FGI, w którym udział wzięli przedstawiciele Instytucji Wdrażającej ZPORR i Instytucji Pośredniczącej PO KL w województwie kujawsko-pomorskim, przedstawiciele beneficjentów ostatecznych badanych projektów, członkowie Komisji Stypendialnej, przedstawiciele szkół wyższych oraz przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń przedsiębiorców.

Panel ekspertów, w którym wzięło udział 4 ekspertów, w tym prorektorzy wyższych uczelni z terenu województwa kujawsko-pomorskiego odpowiedzialni za współpracę z przemysłem i za rozwój badań naukowych prowadzonych przez uczelnię.

Indywidualne Wywiady Pogłębione (IDI – z ang. *Individual in-Depth Interviews*) – ogółem przeprowadzono 7 IDI z:

- przedstawicielami Instytucji Pośredniczącej (2 IDI),
- przedstawicielem Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Kujawsko-Pomorskiego (1 IDI),
- przedstawicielami szkół wyższych (2 IDI),
- przedstawicielami organizacji pracodawców i organizacji gospodarczych działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (2 IDI).

Kwestionariuszowe badanie ankietowe zrealizowane metodą CATI. Badanie ankietowe objęło pełną populację beneficjentów ostatecznych badanych projektów (150 respondentów).

Studium przypadku (ang. *case study*) – metoda ta została zastosowana do przeanalizowania 4 projektów badawczych zrealizowanych ze wsparciem Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL stanowiących „dobre praktyki” w zakresie analizowanych zagadnień

1.6. Okoliczności towarzyszące badaniu

Badanie, zgodnie z zapisami SOPZ, prowadzone było w okresie 7 tygodni, od początku maja do 22 czerwca 2009 roku. Przebieg realizacji badania zasadniczo był zgodny z zakładanym harmonogramem realizacji badania.

Niestety, ze względu na relatywnie krótki okres realizacji badania, w niektórych przypadkach, ze względu na trudności z dopasowaniem terminów i innymi obowiązkami zawodowymi części respondentów, nie było możliwe przeprowadzenie wywiadów z osobami pierwotnie planowanymi. Jednak te problemy nie stanowiły zasadniczej bariery w procesie realizacji badania.

Jedynym problemem, który stanowił istotną barierę ograniczającą możliwość pełnego przeprowadzenia badania był fakt, iż w umowach z beneficjentami analizowanych projektów stypendialnych nie zawarto klauzuli zobowiązującej stypendystów do udziału w badaniach ewaluacyjnych i do udzielania odpowiedzi na ankiety związane z badaniami dotyczącymi przebiegu i rezultatów projektów, w ramach których dany beneficjent otrzymał stypendium. W związku z tym wielu stypendystów wprost odmawiało udziału w badaniu i udzielania jakichkolwiek odpowiedzi na prowadzoną w ramach ewaluacji ankietę. Rezultatem tego była niezbyt wysoka stopa odpowiedzi na ankietę, i tak:

- W ramach badania beneficjentów I edycji projektu „Krok w przyszłość” na 76 beneficjentów¹ odpowiedzi na ankietę udzieliło 37 beneficjentów (49%);
- W ramach badania beneficjentów II edycji projektu „Krok w przyszłość” na 60 beneficjentów odpowiedzi na ankietę udzieliło 48 osób (80%).

Spowodowało to niemożność objęcia badaniem pełnej populacji beneficjentów, a zatem wyniki zrealizowanych badań mają charakter jedynie badania na próbie, a nie na wszystkich beneficjentach.

¹ Ogólna liczba beneficjentów I edycji projektu „Krok w przyszłość” wynosiła 90 doktorantów. Jednak 14 z nich uczestniczyło także w II edycji projektu. Ostatecznie po odjęciu tych beneficjentów, którzy uczestniczyli także w II edycji projektu (i byli badani w ramach grupy beneficjentów II edycji), pozostało 76 beneficjentów, którzy uzyskali wsparcie jedynie w ramach I edycji projektu „Krok w przyszłość”.

II. Opis wyników badania

2.1. Charakterystyka beneficjentów I i II edycji projektu „Krok w przyszłość”

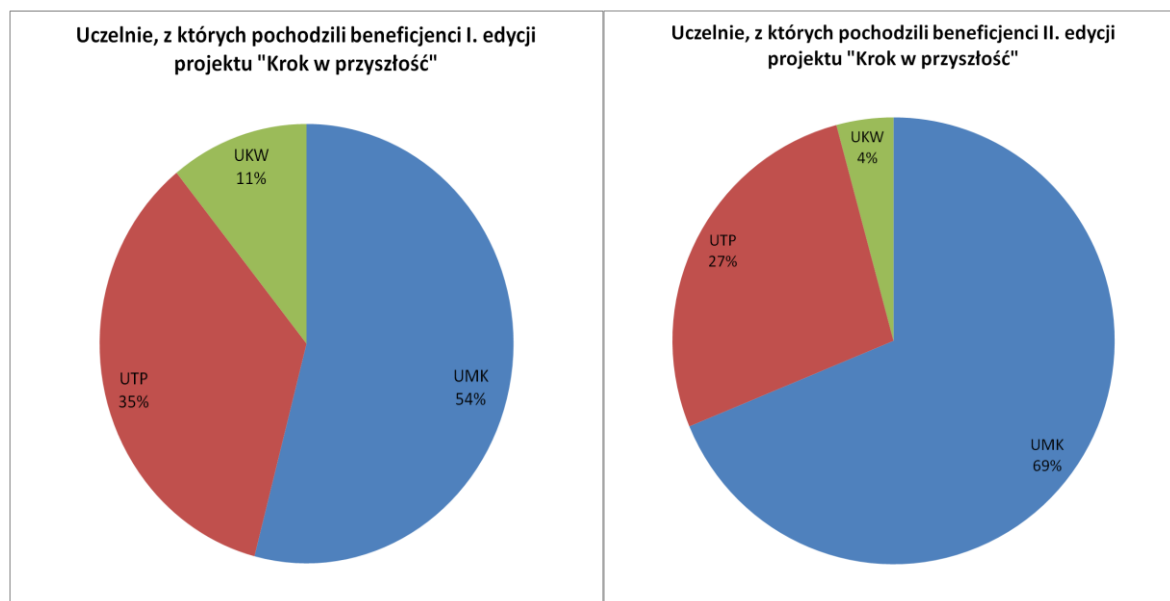
Badanie skierowane było do pełnej populacji beneficjentów I i II edycji projektu „Krok w przyszłość”. Jednak z opisanych w poprzednim rozdziale względów² w badaniu wzięła udział jedynie część beneficjentów. Z ogólnej liczby 136 beneficjentów³ na badanie ankietowe odpowiedziało 85 stypendystów, co stanowi 62% badanej populacji.

Przedstawiona poniżej charakterystyka beneficjentów oparta jest na wynikach badania CATI.

Beneficjenci obu badanych edycji projektu „Krok w przyszłość” pochodzili z trzech uczelni:

- Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy,
- Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

W dwóch analizowanych edycjach projektu „Krok w przyszłość” udział doktorantów z poszczególnych uczelni był następujący:

Rysunek 1 Procentowy rozkład beneficjentów I i II edycji według uczelni; źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

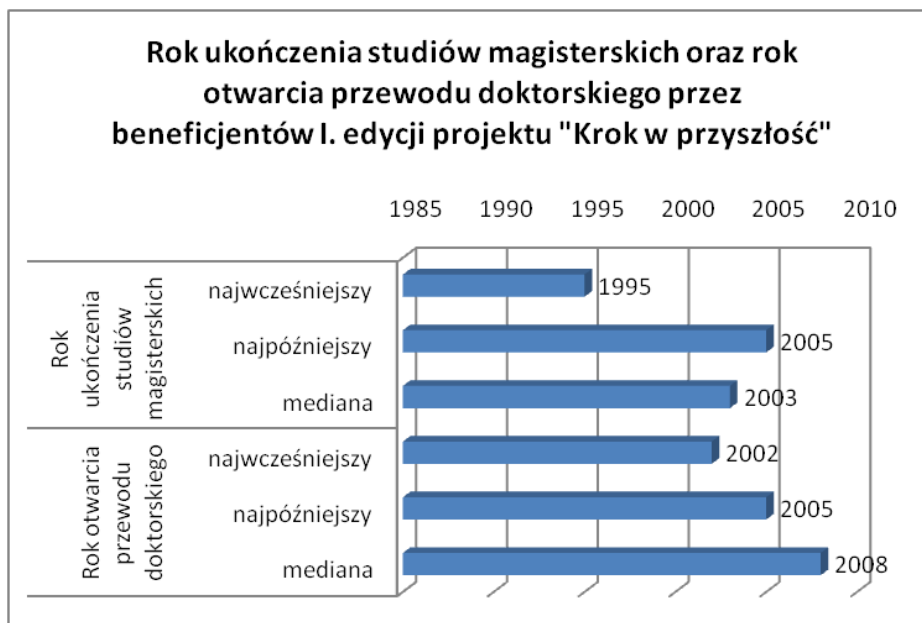
W II edycji zaznacza się wyraźny wzrost udziału doktorantów pochodzących z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, natomiast udział obu pozostałych szkół istotnie obniża się.

² Zob. rozdz. 1.6. str. 13 niniejszego raportu.

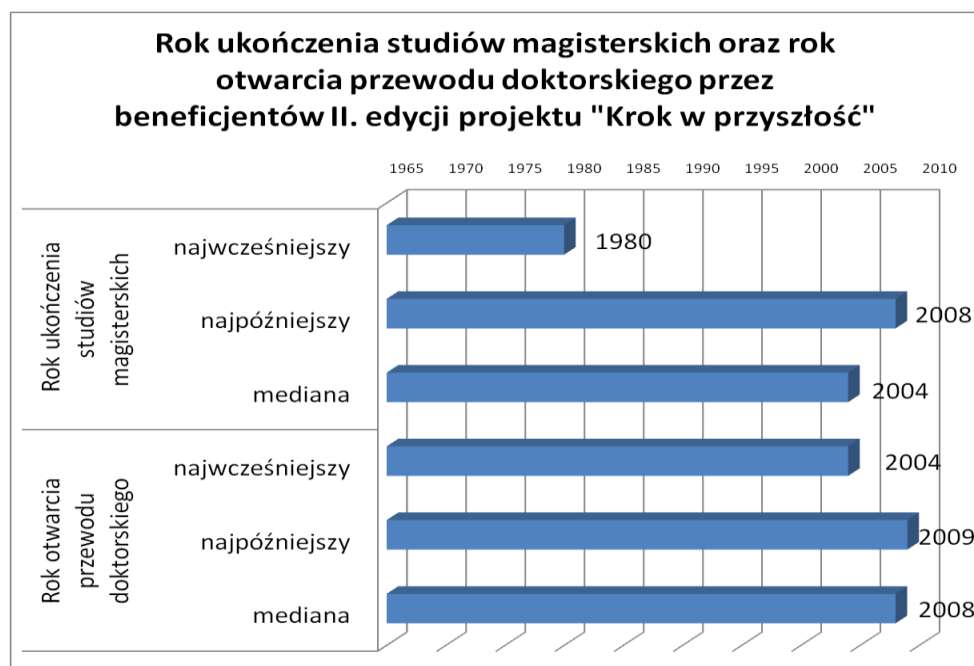
³ W ramach I edycji udzielono 90, a w ramach II edycji 60 stypendiów. Jednak część osób, które otrzymały stypendia w ramach I edycji otrzymała stypendia także w ramach II edycji. Ostatecznie stypendia – w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” – otrzymało 136 różnych osób.

Zdecydowana większość beneficjentów podejmowała studia doktoranckie bezpośrednio po ukończeniu studiów magisterskich. Jednak była także grupa beneficjentów, którzy studia doktoranckie podjęli kilka lat po ukończeniu studiów. Tę sytuację ilustrują poniższe wykresy:

Rysunek 2 Rok ukończenia studiów magisterskich oraz rok otwarcia przewodu doktorskiego beneficjentów I edycji; źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

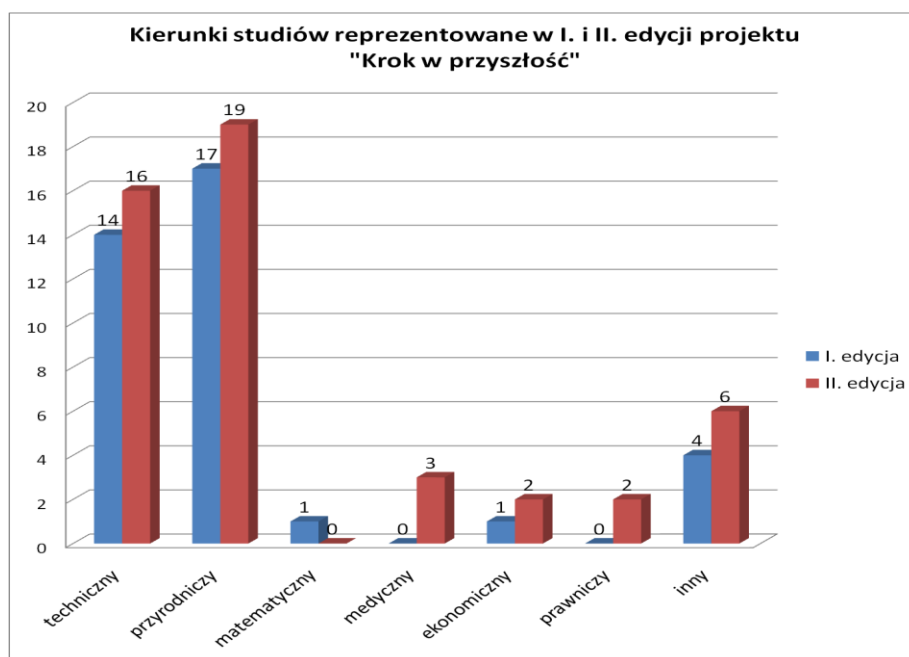

Rysunek 3 Rok ukończenia studiów magisterskich oraz rok otwarcia przewodu doktorskiego beneficjentów II edycji; źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wyraźnie widać, że w II edycji był znacznie większy odstęp czasu pomiędzy najwcześniejszym rokiem ukończenia studiów magisterskich (1980) przez beneficjenta projektu „Krok w przyszłość”, a najwcześniejszym rokiem otwarcia przewodu doktorskiego (2004). Jednak jednocześnie mediana w obu wypadkach wskazuje, że przeciętny odstęp pomiędzy rokiem ukończenia studiów magisterskich, a rokiem otwarcia przewodu doktorskiego w obu edycjach był podobny.

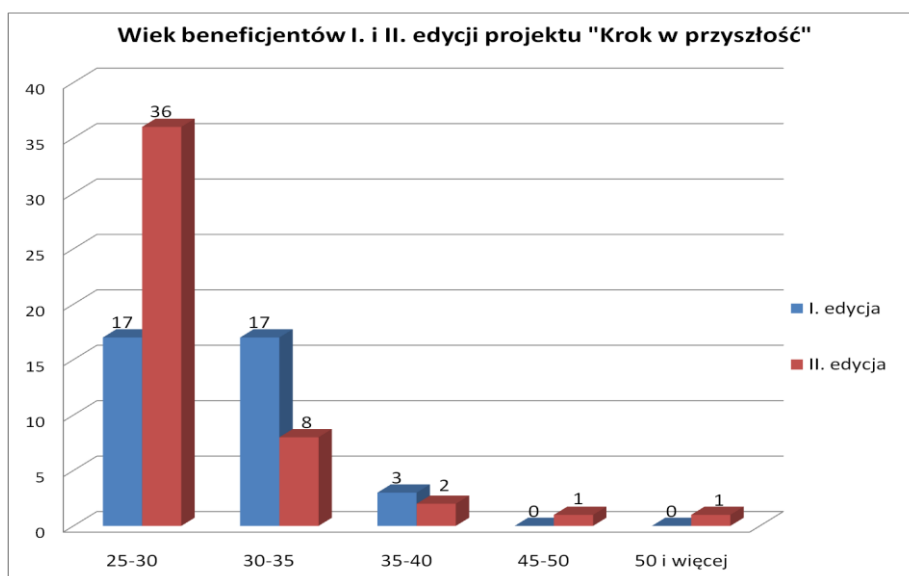
Kolejny wykres pokazuje, jakie kierunki nauki reprezentowały prace doktorskie wspierane w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość”.

Rysunek 4 Rozkład liczby beneficjentów według kierunków studiów; źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W obu edycjach widać bardzo wyraźną przewagę reprezentantów kierunków przyrodniczych i technicznych.

Kolejny wykres pokazuje wiek beneficjentów obu analizowanych edycji projektu „Krok w przyszłość”:

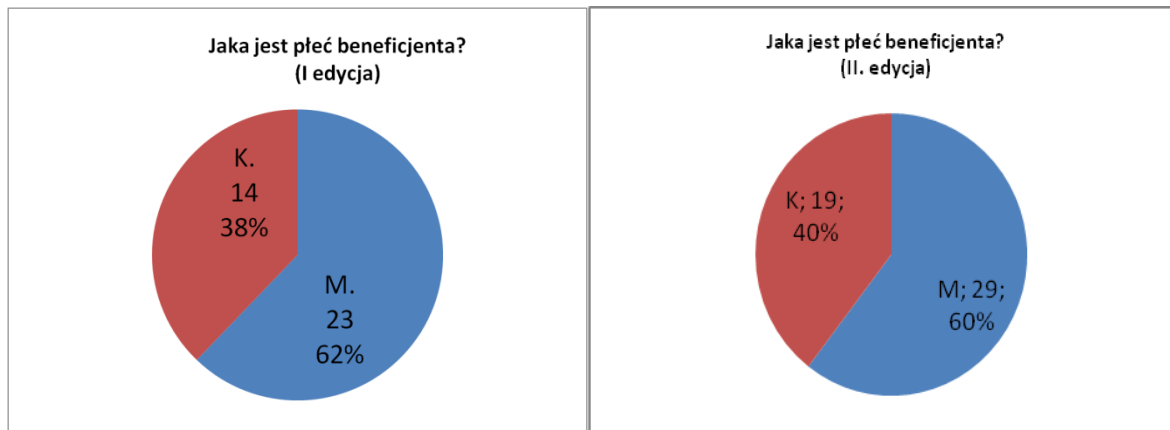

Rysunek 5 Rozkład liczby beneficjentów według grup wiekowych; źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

O ile beneficjenci I edycji reprezentują grupy wiekowe w przedziale 25-40 lat, przy czym dominują doktoranci w przedziale wiekowym 25-35 lat, to w II edycji beneficjenci reprezentują grupy wiekowe od 25 do ponad 50 lat, przy czym widoczna jest wyraźna dominacja ilościowa doktorantów z grupy wiekowej 25-30 lat.

W obu analizowanych edycjach wśród beneficjentów dominują liczebnie mężczyźni:

Rysunek 6 Beneficjenci według płci (liczba i udział %); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mimo wyraźnej przewagi mężczyzn, w obu analizowanych edycjach zachowała się stała proporcja pomiędzy beneficjentami obu płci.

2.2. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium trafności

2.2.1. Czy programy stypendialne w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się powodzeniem?

Programy stypendialne I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się dużym zainteresowaniem doktorantów. W obu edycjach liczba aplikacji znacznie przewyższała liczbę możliwych do przyznania stypendiów (np. w II edycji projektu na 60 miejsc złożono 215 wniosków). Ogółem, w obu edycjach przyznano 150 stypendiów doktoranckich (90 w I i 60 w II edycji).

Uczestnicy badania (beneficjenci końcowi – stypendyści, oraz przedstawiciele uczelni) podkreślali, że uzyskanie stypendium doktoranckiego w ramach projektu „Krok w przyszłość” przez wielu doktorantów było traktowane prestiżowo.

Fakt, że stypendia przyznawane w ramach projektu „Krok w przyszłość” są traktowane przez doktorantów jako prestiżowe, w sposób szczególny podkreślali wszyscy stypendyści, których objęto badaniem w ramach studium przypadku.

Beneficjentka II edycji projektu „Krok w przyszłość” (UMK, Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej) stwierdziła wręcz, że doktoranci traktowali projekt „Krok w przyszłość” jako jeden z najistotniejszych instrumentów mających wpływ na prowadzone przez nich badania i uznawali przyznanie ich za duże wyróżnienie.

Również przedstawiciele wyższych uczelni podkreślali, że zainteresowanie doktorantów wsparciem udzielanym w ramach projektu „Krok w przyszłość” było bardzo duże i uzyskanie stypendium było przez doktorantów uznawane za istotny wyróżnik podkreślający wysoką jakość prowadzonych przez nich badań.

Wskazując przyczyny dużego zainteresowania zarówno beneficjenci, jak i przedstawiciele szkół wyższych stwierdzali, że stypendia przyznawane w ramach projektu „Krok w przyszłość” były jedną z bardzo niewielu form wsparcia publicznego dostępnych doktorantom. Również podkreślano, że udzielane wsparcie było w wysokości pozwalającej na sfinansowanie istotnej części badań (w niektórych wypadkach, nawet całość badań) realizowanych w ramach pracy doktorskiej.

Przedstawiciele szkół wyższych zwracali także uwagę, że z ich punktu widzenia, projekt „Krok w przyszłość” stanowił bardzo istotną formę wspierania nauki i jako taki był przez władze uczelni promowany wśród doktorantów.

Beneficjenci wskazywali również na fakt, że uzyskane wsparcie pozwoliło im na rozwiązanie wielu istotnych problemów, z jakimi musieli się borykać w związku z prowadzonymi badaniami⁴.

2.2.2. Czy kierunki studiów wybrane do dofinansowania były adekwatne do określonych w dokumentach strategicznych województwa potrzeb w zakresie wzmacniania jego konkurencyjności?

Dokumenty strategiczne województwa nie określają precyzyjnie kierunków rozwojowych i takich, które z punktu widzenia wzmacniania konkurencyjności województwa należy traktować jako priorytetowe. W szczególności, *Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku* nie wskazuje, jakie kierunki nauki i jakie gałęzie przemysłu są uznawane za priorytetowe dla rozwoju konkurencyjności regionu. Zawarta w dokumencie lista dziedzin uznanych za priorytetowe ma charakter indykatywny (otwarty): *Jednocześnie należy dbać o rozwój potencjału naukowo-badawczego i badawczo rozwojowego w przyszłościowych dla gospodarki dziedzinach (np. informatyka, elektronika, mechatronika, biotechnologia i technologia środowiska, telekomunikacja i teletransmisja, polimery i analityka chemiczna, opto- i bioelektronika, fizyka*

⁴ Ta kwestia jest szerzej omówiona w dalszej części raportu. Zob. rozdz. 2.2.5, s. 21-24.

medyczna i komercyjne zastosowanie fizyki)⁵. Podobnie wskazuje listę dziedzin uznanych za priorytetowe *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020: Wyzwania przyszłości nakazują zarówno wymóg wysokiego poziomu kształcenia, jak i wskazują pożądane jego kierunki jak np.: elektronika i mikroelektronika, telekomunikacja, informatyka, biotechnologia, nauki medyczne*⁶.

Zapis ten pozwala na uznanie, że w istocie każdy kierunek badań (jeżeli tylko przyczynia się do rozwoju potencjału naukowego regionu) spełnia wymogi zgodności z dokumentami strategicznymi województwa.

Wydaje się wskazane, aby w przyszłości zostały zidentyfikowane zasadnicze kierunki rozwojowe dla regionu, a także dziedziny nauki, mające kluczowe znaczenie dla podnoszenia konkurencyjności województwa. Wówczas możliwe byłoby skuteczniejsze premiowanie (poprzez przyznawanie w procedurze kwalifikacyjnej dodatkowych punktów) doktorantów prowadzących badania w tych właśnie dziedzinach.

Precyzyjne określenie kierunków rozwojowych regionu powinno mieć także istotne znaczenie dla przejrzystości i czystości procesu selekcji aplikacji i wyboru doktorantów, którzy otrzymają wsparcie. Pozwoli także na wyraźniejsze dokonywanie

rozdzielenia pomiędzy wartością naukową prowadzonych badań, a ich użytecznością z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu.

W ocenie przedstawicieli IP projekt wspiera te kierunki studiów, które są zgodne z zapisami właściwych dokumentów strategicznych. Jednocześnie przedstawiciele IP zgadzali się, że dokumenty

Szczególną uwagę na potrzebę bardziej precyzyjnego wskazania kierunków priorytetowych z punktu widzenia wzmocnienia konkurencyjności gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego oraz wizji jego strategicznego rozwoju zwracali przedstawiciele organizacji przedsiębiorców. Podkreślali oni, że bardzo ogólne zapisy powodowały to, że wielokrotnie w trakcie prac Komisji Stypendialnej większy nacisk kładziony był na wartość naukową badania kosztem oceny potencjalnej użyteczności wyników badań dla gospodarki.

Również niektórzy reprezentujący wyższe uczelnie przedstawiciele Komisji Stypendialnej stwierdzali, że wyraźne i jednoznaczne zdefiniowanie kierunków priorytetowych mogłoby pozwolić na dokonywanie przez komisję bardziej trafnych i silnie uzasadnionych wyborów.

Zwraca uwagę fakt, że badani w ramach studiów przypadku stypendyści podkreślali, że ich prace miały duży wymiar użyteczności. Beneficjentka II edycji projektu (UTP, Wydział Rolniczy) stwierdziła wprost, że prowadzone przez nią w ramach przewodu doktorskiego badania miały znacznie większy wymiar użyteczności dla gospodarki niż znaczenie naukowe. Podkreślała ona, że wybór kierunku jej badań został dokonany w oparciu o własne doświadczenia i był oryginalnie zaprojektowany do potrzeb rolnictwa regionu, jako stworzenie alternatywy dla upraw zboża na glebach lekkich dominujących w znacznej części województwa kujawsko-pomorskiego.

Inni stypendyści wyrażali poglądy podobne, z tym, że część z nich znacznie wyżej oceniała znaczenie naukowe swoich prac niż ich potencjalną użyteczność dla gospodarki regionu.

Zwraca uwagę fakt, że badani w ramach studiów przypadku stypendyści z kierunków przyrodniczych (rolnictwo) podjęli studia doktoranckie jakiś czas po ukończeniu studiów magisterskich, natomiast pozostali badani w ten sposób stypendyści reprezentowali kierunki techniczne i nauki ścisłe rozpoczęli studia doktoranckie bezpośrednio po ukończeniu studiów magisterskich. Te osoby, które miały przerwę pomiędzy studiami doktoranckimi, a magisterskimi silniej akcentowały to, że ich badania odpowiadają na bezpośrednie zapotrzebowanie gospodarki, które zidentyfikowali w trakcie własnej kariery zawodowej.

Pod tym względem wyjątek stanowiły badania podjęte przez beneficjentkę II edycji projektu „Krok w przyszłość” (UMK, Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej), która w ramach dużego, multidyscyplinarnego zespołu naukowego pracowała nad projektem bezpośrednio odpowiadającym na zapotrzebowanie gospodarki regionu.

⁵ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Załącznik do Uchwały Nr XLI/587/05, Toruń 2004.

⁶ Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020, Załącznik do Uchwały Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r., Toruń 2005.

strategiczne nie precyzują konkretnych kierunków priorytetowych, a wskazane w nich kierunki nie stanowią katalogu zamkniętego i pozwalają na interpretację rozszerzającą (np. *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020*, wskazując pożądane kierunki kształcenia, używa sformułowania „jak np. elektronika i mikroelektronika, telekomunikacja, informatyka, biotechnologia, nauki medyczne”. Takie sformułowanie pozwala na dołączenie do katalogu kierunków pożądanych także innych kierunków).

Natomiast jeden z członków Podkomitetu Monitorującego stwierdził, że wiedza Podkomitetu w tym zakresie jest zbyt ograniczona, choć z drugiej strony jego członkowie są przekonani, iż wspierane projekty badawcze są zgodne ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi regionu.

2.2.3. Czy cele założone w projektach zostały osiągnięte?

Ocena stopnia osiągnięcia celów projektu możliwa jest tylko wtedy, gdy zostały one uprzednio w sposób precyzyjny określone i skwantyfikowane. Projekt (zarówno edycja I jak i II) nie ma założonych skwantyfikowanych celów na poziomie rezultatu i oddziaływania. Jedynie zdefiniowano ilościowe cele na poziomie produktu (liczba przyznanych stypendiów). Na poziomie produktu zakładany cel został osiągnięty w obu edycjach.

W II edycji projektu cele zostały określone w sposób opisowy⁷. Jako cel ogólny wskazano: *zwiększenie transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, służące rozwojowi gospodarczemu regionów*. Jest to cel na poziomie wpływu. Jako cele szczegółowe wymieniono: (i) *finansowe wsparcie prowadzonych przez 60 doktorantów badań naukowych obejmujących tematykę przyczyniającą się do rozwoju województwa*; (ii) *wzrost innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego*. W tym przypadku określono więc cel na poziomie produktu (i) oraz cel na poziomie wpływu (ii). Niestety, zabrakło tu skwantyfikowanych celów na poziomie rezultatu (np. liczba opracowanych prototypów, liczba zgłoszeń patentowych, liczba zawartych umów o współpracy pomiędzy uczelnią, a przedsiębiorcami sektora MŚP, etc.) i na poziomie oddziaływania (wartość powstałej własności przemysłowej⁸, rozwój określonych gałęzi przemysłu, wzrost gospodarczy przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami akademickimi, etc.), co nie pozwala na przeprowadzenie analizy w tym zakresie. Ponadto w chwili obecnej jest zbyt wcześnie na przeprowadzenia tego typu analiz: (i) generalnie, zgodnie z teorią nauk społecznych, oddziaływanie pojawia się nie wcześniej niż 2 lata po zakończeniu analizowanej interwencji, oraz (ii) procedura przyznawania praw ochronnych dla własności przemysłowej w Polsce jest długotrwała i zajmuje (w przypadku patentów) od minimum 4 do – nawet – 7 lat.

⁷ Celem ogólnym projektu poprzez udzielenie 60 stypendiów będzie zwiększenie transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, służące rozwojowi gospodarczemu regionów. Do celów szczegółowych realizowanego projektu należą: - finansowe wsparcie prowadzonych przez 60 doktorantów badań naukowych obejmujących tematykę przyczyniającą się do rozwoju województwa, - wzrost innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego. Cytat z: Projekt stypendialny „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” zrealizowany w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL, pkt. 3.1.

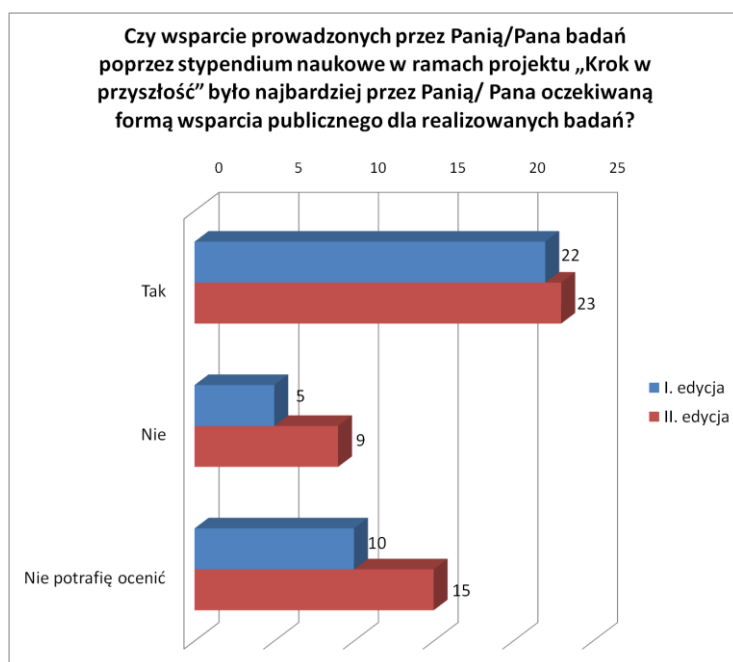
⁸ Niezwykle ważnym elementem jest określenie konkretnej, pieniężnej wartości własności intelektualnej. Istnieje wiele metod i sposobów obliczania wartości pieniężnej patentu, w tym metody oparte na podejściu kosztowym, rynkowym, czy przychodowym. Każde z tych podejść ma swoje zalety i wady. Stosowanie różnych metod i podejść uzależnione jest od charakteru danej własności intelektualnej, a także od potrzeb i oczekiwań jej posiadacza. Istnieje wiele opracowań poświęconych kwestii określania wartości pieniężnej własności intelektualnej. Krótkie omówienie zasadniczych podejść, technik i metod pokazuje praca: John TURNER, Valuation of Intellectual Property Assests; **Valuation Techniques: Parameters, Methodologies and Limitations**, http://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/valuationdocs/inn_ddk_00_5xax.pdf (z dn. 22.06.2009). Ponadto ciekawe informacje na ten temat można znaleźć m.in. w: Russel PARR, Pricing Intangible Assets: Methods of Valuation of Intellectual Property, http://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/valuationdocs/vpi_lim_98_2.pdf (z dn. 22.06.2009)

Zatem, uznając, że zakładane cele na poziomie produktu zostały osiągnięte, nie można stwierdzić, czy przyniosły one oczekiwane rezultaty i czy mają one oczekiwane oddziaływanie, gdyż zarówno oczekiwane rezultaty jak i oczekiwane oddziaływanie nie zostały określone.

2.2.4. Czy oferta zrealizowanych projektów spełniła oczekiwania beneficjentów, do których była kierowana pomoc?

W opinii beneficjentów ostatecznych projekty stypendialne zasadniczo spełniły ich oczekiwania. Świadczą o tym wyniki badania ankietowego.

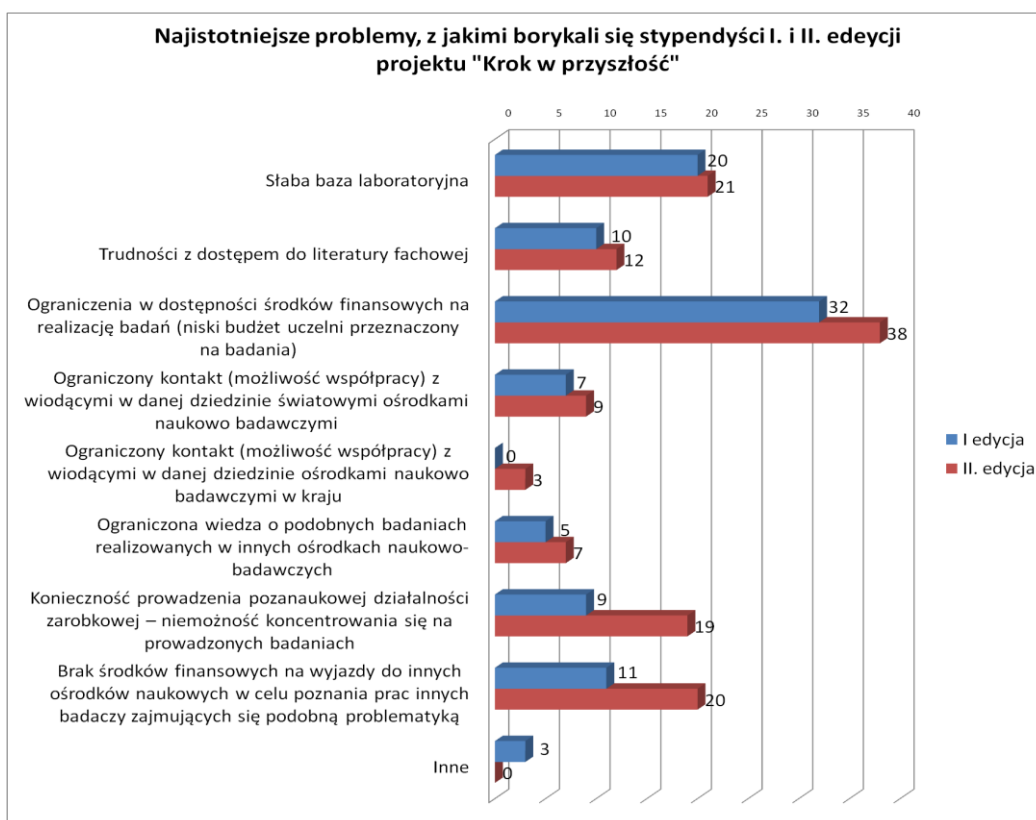
Rysunek 7 Ocena formy wsparcia przez beneficjentów I i II edycji (liczba udzielonych odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI (nie wszyscy beneficjenci odpowiedzieli na pytanie).

W obu edycjach beneficjenci uznali, że ta forma wsparcia była najbardziej odpowiednia do ich oczekiwań. Analogiczną opinię wyrazili przedstawiciele szkół wyższych.

2.2.5. Czy stypendia jako proponowany instrument wsparcia okazał się być adekwatny do potrzeb beneficjentów ostatecznych?

Beneficjenci zostali poproszeni o zidentyfikowanie najistotniejszych problemów, z jakimi borykali się w trakcie prac nad doktoratem.

Stypendyści I i II edycji „Kroku w przyszłość” wskazali następujące elementy:

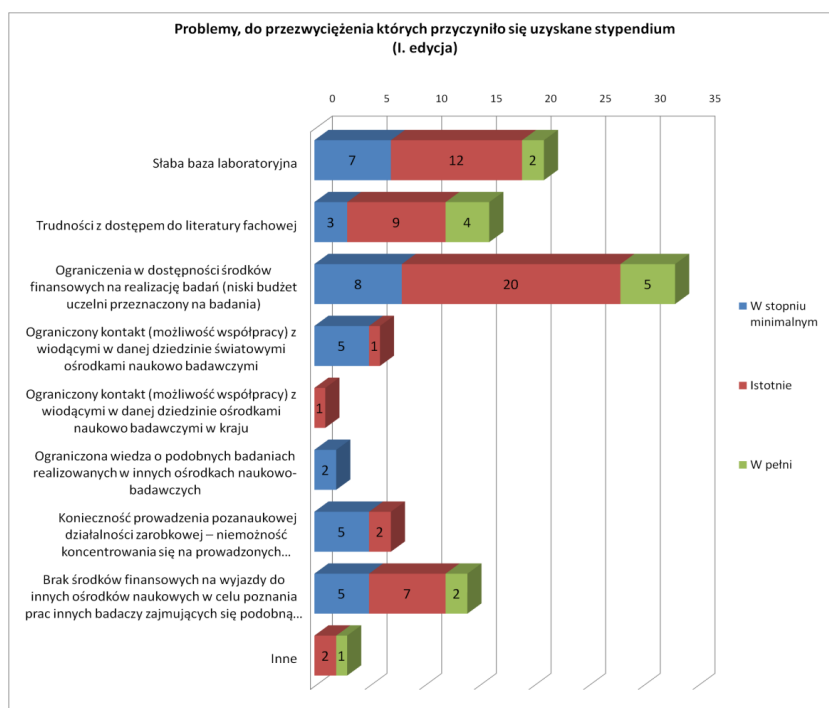

Rysunek 8 Problemy beneficjentów I edycji; źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI, można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Zwraca uwagę to, że beneficjenci obu edycji jako podstawowe bariery wskazują te same elementy:

- Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania);
- Słaba baza laboratoryjna;
- Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką;
- Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach.

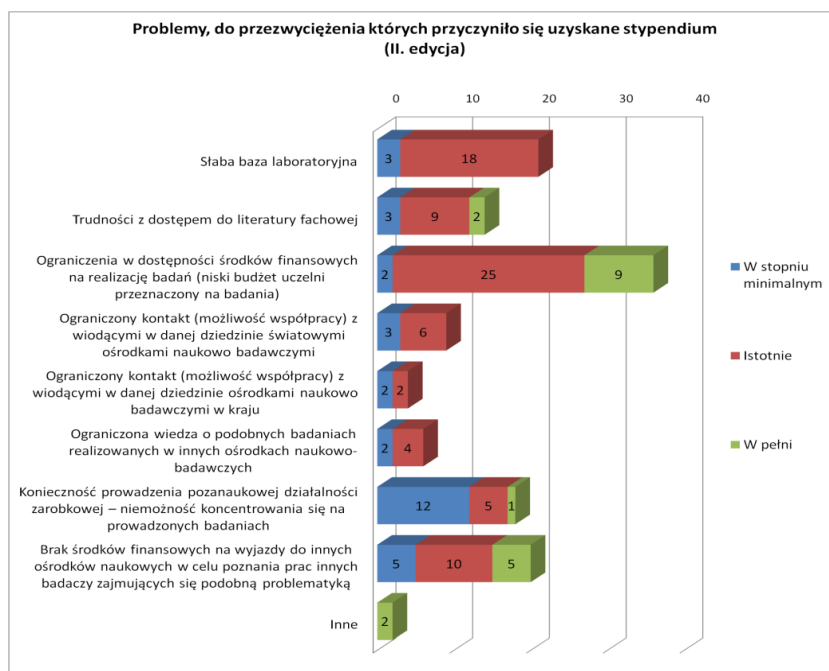
Jednocześnie stypendyści I edycji wskazali, że uzyskana pomoc przyczyniła się do przezwyciężenia następujących problemów i barier:

Rysunek 9 Wpływ projektu na przezwyciężenie problemów beneficjentów I edycji (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI, można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Powyższe zestawienie pokazuje, że rzeczywiście, przyznane stypendium w największym stopniu przyczyniło się do likwidacji lub minimalizacji oddziaływania najistotniejszych spośród wskazanych przez beneficjentów barier.

Beneficjanci II edycji projektu „Krok w przyszłość” wskazali, że uzyskanie stypendium przyczyniło się do przezwyciężenia następujących barier:

Rysunek 10 Wpływ projektu na przezwyciężenie problemów beneficjentów II edycji (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI, można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Także w II edycji wsparcie udzielone w ramach projektu „Krok w przyszłość” pomogło beneficjentom przezwyciężyć najistotniejsze z ich punktu widzenia problemy.

Przedstawiciele szkół wyższych bardzo silnie podkreślali przydatność stypendiów przyznawanych w ramach projektu „Krok w przyszłość” i ich znaczenie oraz wpływ na jakość prac badawczych prowadzonych w ramach doktoratów. Przede wszystkim podkreślano, że doktoranci dzięki stypendiom mogli pogłębić zakres prowadzonych badań, a także mieli możliwość rozszerzenia zakresu wykorzystywanej aparatury badawczej.

Zwracano uwagę na to, że stypendia te nie powinny być adresowane do studentów pierwszych lat studiów doktoranckich, kiedy jeszcze temat rozprawy doktorskiej nie jest w pełni określony. Sugerowano, że stypendia powinny być udzielane doktorantom po 2-gim roku studiów doktoranckich, najlepiej zaś w sytuacji, kiedy przewód doktorski został już otwarty. Zarówno przedstawiciele szkół wyższych, jak i sami stypendyści podkreślali, że czas wydatkowania stypendium nie może być zbyt krótki, gdyż utrudnia to – a niekiedy wręcz uniemożliwia – efektywne wykorzystanie uzyskanych środków⁹.

Należy podkreślić, że zarówno beneficjenci, jak i przedstawiciele szkół wyższych zgodnie wskazywali te problemy, do przezwyciężenia których stypendia uzyskane w ramach projektu „Krok w przyszłość” przyczyniają się w największym stopniu.

⁹ Te zagadnienia są szerzej omówione w dalszej części raportu. Zob.: rozdz. 2.5.1, s. 33-34.

2.3. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium efektywności

2.3.1. Na ile możliwe było osiągnięcie zakładanych celów niższym kosztem?

Ze względu na brak zdefiniowanych wskaźników dla celów na poziomie rezultatu i oddziaływania możliwe było rozważenie tego zagadnienia jedynie na poziomie produktu. Biorąc pod uwagę, iż zasadnicze wskaźniki na poziomie produktu odnoszą się do liczby udzielonych stypendiów i do wydatkowanej kwoty, trudno jest w tym wypadku mówić o możliwości zwiększenia efektywności w odniesieniu do stypendiów i stypendystów. Zwiększenie efektywności – przy analizie na poziomie produktu – możliwe byłoby jedynie poprzez obniżenie kosztów administracyjnych obsługi projektu. Natomiast tutaj wydaje

Wszyscy stypendyści objęci badaniem metodą studium przypadku podkreślali, że istotnym problemem była konieczność ścisłego udokumentowania wydatków. Takie rozliczenie nie zawsze było możliwe. Stypendyści przyznawali, że w ramach stypendium była dostępna kwota (uzależniona od kosztorysu badań przedstawionego we wniosku o przyznanie stypendium), jednak opracowując wniosek nie byli w stanie w pełni przewidzieć struktury wydatków. Z tego względu stypendyści postulowali, aby całe stypendium przyznawane w ramach projektu „Krok w przyszłość” było przekazywane doktorantowi jako grant, którego stypendysta nie musiałby rozliczać.

Z takim podejściem nie zgadzała się większość przedstawicieli wyższych uczelni, którzy argumentowali, że takie stypendium utraciłoby charakter stypendium badawczego, a stałoby się stypendium socjalnym, którego wpływ na realizację badań prowadzonych przez stypendystów byłby wysoce ograniczony.

się, że poniesione nakłady stanowiły nieznaczny odsetek całej wartości projektu (w wypadku II edycji, przy ogólnej wartości projektu 2 057 497 PLN, koszty promocji wyniosły 60 000 PLN, a koszty rekrutacji i obsługi projektu 197 455 PLN, podczas gdy na same stypendia przeznaczono 1 800 000 PLN) i były dobrze uzasadnione potrzebą sprawnej i transparentnej realizacji projektu. Wydaje się, że nie można znaleźć oszczędności pozwalających na osiągnięcie takich samych rezultatów mniejszymi kosztami.

Można jedynie rozważać, czy całkowite ograniczenie analizy finansowej wydatków stypendystów i potraktowanie stypendium jako jednorazowego grantu, niepodlegającego żadnemu rozliczeniu nie mogłoby przyczynić się do osiągnięcia takich samych efektów przy zaangażowaniu mniejszych nakładów? Wydaje się, że takie podejście, polegające na potraktowaniu stypendium udzielanego w ramach projektu „Krok w przyszłość” jako stypendium socjalnego pozwoliłoby na szybkie i relatywnie „tanie” rozdysponowanie posiadanych zasobów pomiędzy określoną liczbę doktorantów. Jednak odniesiona korzyść mogłaby ograniczyć się jedynie do poziomu produktu, podczas gdy na poziomie rezultatu i oddziaływania uzyskane efekty mogłyby być znacznie mniejsze (w sytuacji, gdyby stypendyści wykorzystali stypendia głównie lub jedynie na swoje wydatki bytowe, nie zaś na prowadzenie badań). Jednak w sytuacji, gdy w projekcie zostały wyraźnie (poprzez mierzalne wskaźniki) zdefiniowane jedynie cele na poziomie produktu, takie podejście pozwoliłoby na obniżenie kosztów realizacji projektu.

Jednocześnie należy podkreślić, że przedstawiciele IP wskazali na jedną zasadniczą barierę, która negatywnie wpływała na proces wdrażania projektu i przyczyniała się do podniesienia jego kosztów administracyjnych. Stwierdzono, że największą barierą były sformalizowane, sztywne i czasochłonne procedury biurokratyczne w ramach samej IP.

2.3.2. Na ile możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów przy użyciu mniejszych zasobów?

W tym wypadku trzeba będzie podjąć analizę odnoszącą się do potencjalnych rezultatów i potencjalnych oddziaływań.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że wysokość stypendiów zasadniczo nie była uzależniona od dziedziny nauki i charakteru badań prowadzonych przez beneficjenta. Nie wprowadzono żadnego zróżnicowania wysokości stypendium w zależności od kosztochłonności danych badań, a opierano się jedynie na kosztorysie przedstawionym przez wnioskodawcę. Wydaje się, że wprowadzenie pewnego zróżnicowania wysokości stypendium w zależności od kosztochłonności realizowanych badań (np. przy zastosowaniu wskaźnika kosztochłonności badań prowadzonych w ramach różnych dziedzin nauki) mogłoby wpłynąć na optymalizację rezultatów i oddziaływania udzielanego wsparcia.

Istotny wpływ na optymalizację rezultatów i oddziaływania projektu „Krok w przyszłość” mogłoby także mieć oparcie procesu wyboru wnioskodawców na precyzyjniej określonych i sparymetryzowanych kryteriach wyboru. Parametry te powinny w znacznej mierze promować (poprzez przyznawanie dodatkowych punktów) te wnioski, które odnoszą się do prac naukowych, których tematyka została zidentyfikowana przy współpracy z przemysłem, które odpowiadają na konkretne potrzeby przemysłu i które są realizowane przy współpracy z przedsiębiorcami. Promowane powinny być także te prace badawcze, których zakładanym rezultatem jest opracowanie jakiegoś prototypu lub projektu wdrożeniowego dla przemysłu. Opracowanie sparymetryzowanego systemu kryteriów wyboru powinno stanowić przedmiot odrębnej analizy. Takie podejście powinno przyczynić się do optymalizacji rezultatów i oddziaływania kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość”.

Przedstawiciele szkół wyższych uczestniczący w FGI postulowali, aby nabór stypendystów prowadzony był w odrębnych zakresach zgodnych z jednolitym podziałem kierunków badawczych proponowanym w projekcie ustawy o szkolnictwie wyższym*). Zaproponowano, aby dla każdej z tych dziedzin przyznana była odrębna alokacja, której wysokość odpowiadałaby priorytetowi danej grupy badań w strategii rozwoju regionu.

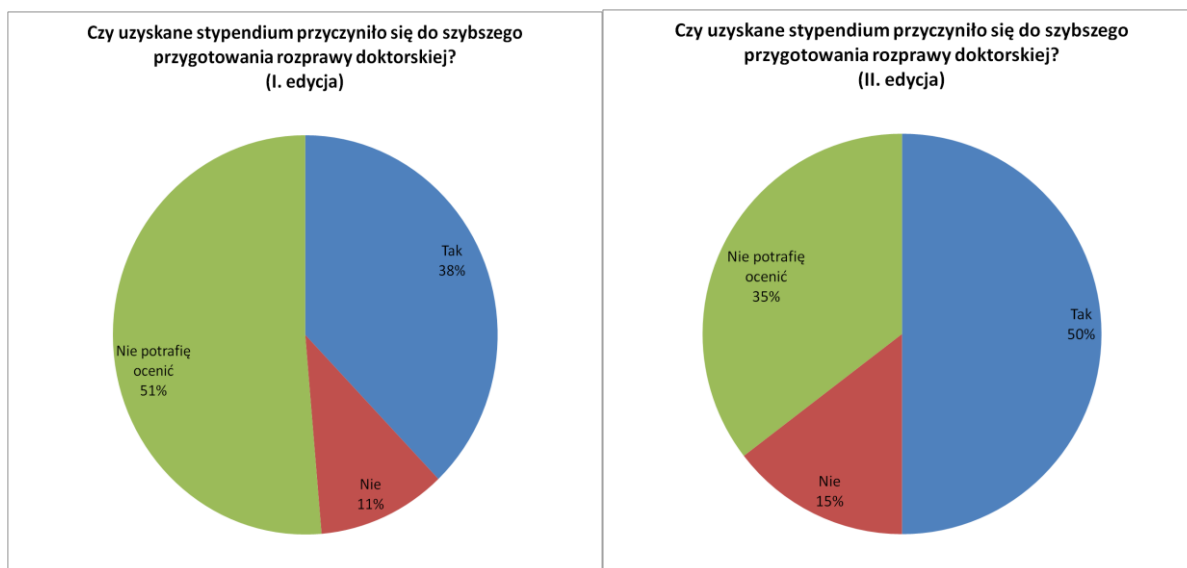
Jednocześnie zaproponowano, aby określono minimalny poziom punktów, jaki musi otrzymać wniosek o stypendium, aby stypendium mogło zostać przyznane. W wypadku, gdyby w danej grupie było zbyt mało wniosków stypendialnych uzyskujących wymagane minimum punktów, aby wyczerpać alokację dla danej dziedziny, wówczas pozostała kwota zostawałaby realokowana do pozostałych dziedzin tam, gdzie jest więcej wniosków spełniających kryteria.

*) Poddane pod konsultacje społeczne *Założenia do nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*, (http://www.nauka.gov.pl/mn/index.jsp?place=Menu01&news_cat_id=-1&layout=0 z dn. 05.07.2009) nie precyzują jakie to mają być grupy kierunków studiów, a jedynie mówią, że: „Podstawowe jednostki organizacyjne uczelni posiadające uprawnienia habilitacyjne będą mogły samodzielnie określać i uruchamiać kierunki studiów. Programy będą wyłączone z obowiązkowych standardów kształcenia określonych rozporządzeniem Ministra. Warunkiem będzie zdefiniowanie efektów kształcenia zgodnie z ogólnymi zasadami wynikającymi z Krajowych Ram Kwalifikacji dla ośmiu grup kierunków studiów” (rozdz. VII.1.B, „Poprawa jakości kształcenia”). Natomiast uczestniczący w FGI prorektorzy szkół wyższych stwierdzili, że obecnie rozważa się opcję trzech makro-grup kierunków kształcenia. Niezależnie jednak od liczby „grup kierunków kształcenia” jaka znajdzie się ostatecznie w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, istotne jest, aby regionalny system stypendialny był z tą ustawą spójny.

2.3.3. Czy możliwość uzyskania środków finansowych z EFS umożliwiła szybsze przygotowanie rozpraw doktorskich?

Na tak postawione pytanie beneficjenci I i II edycji „Kroku w przyszłość” odpowiedzieli następująco:

Rysunek 11 Wpływ uzyskanego stypendium na szybkość przygotowania rozprawy doktorskiej na podstawie badania CATI (odsetek odpowiedzi).

Należy przy tym zaznaczyć, że wielu rozmówców (w tym także przedstawicieli uczelni) wskazywało, że w chwili obecnej czas studiów doktoranckich jest bardzo krótki i właściwie nie jest możliwe istotne skrócenie czasu pracy nad doktoratem, szczególnie jeżeli doktorat nie jest traktowany jako jednorazowe badanie, lecz jest rozumiany jako proces osiągania przez młodego adepta danej dziedziny nauki określonego stopnia dojrzałości naukowej (intelektualnej, erudycyjnej, psychicznej, etc.). Biorąc to pod uwagę nie dziwi fakt, że zaledwie ograniczony odsetek respondentów z obu edycji projektu „Krok w przyszłość” wskazywał, że uzyskane stypendium skróciło czas pracy nad rozprawą doktorską.

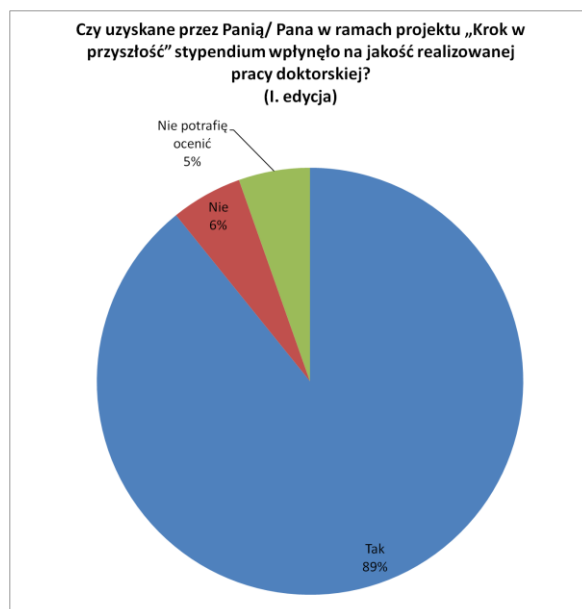
Możliwość skrócenia czasu realizacji przewodu doktorskiego w istotnym stopniu zależy od dziedziny, w jakiej realizowane są badania. W przypadku badań związanych z rolnictwem, gdzie istotne znaczenia ma kwestia sezonowości badań oraz określonych cykli wegetacyjnych i rozwojowych roślin, skrócenie czasu prowadzenia badań nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych. Natomiast możliwe jest podniesienie poziomu prowadzonych badań i do tego – w opinii stypendystów prowadzących badania z zakresu rolnictwa – projekt „Krok w przyszłość” przyczynił się w bardzo istotny sposób.

2.4. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium skuteczności

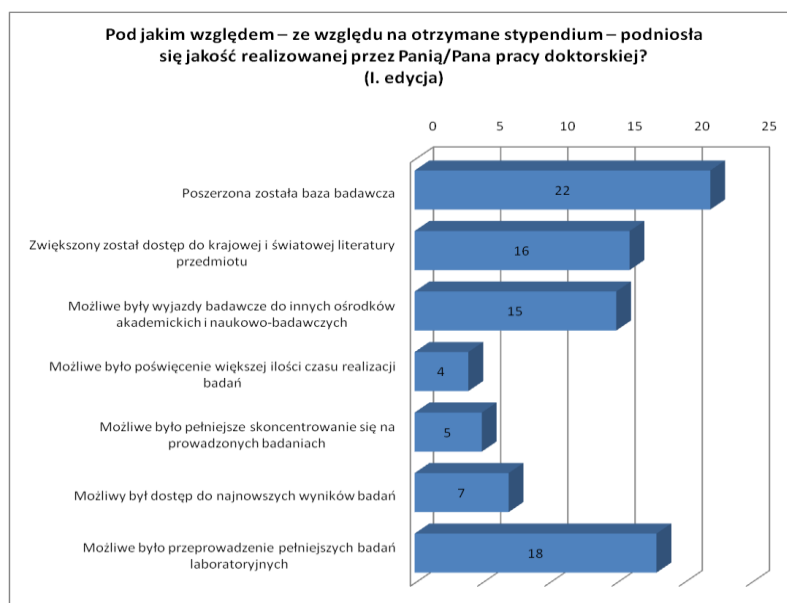
2.4.1. Czy możliwość uzyskania wsparcia w postaci stypendiów ze środków unijnych wpłynęła na jakość realizowanych prac doktoranckich?

Beneficjenci I edycji na tak postawione pytanie udzielili następujących odpowiedzi:

Rysunek 12 Wpływ stypendium na jakość pracy doktorskiej w I edycji (odsetek odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

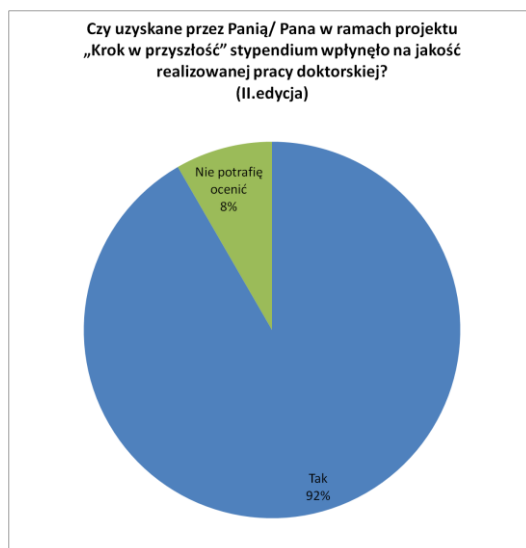
Przy czym beneficjenci I edycji projektu „Krok w przyszłość” wskazywali na następujące elementy dotyczące jakości prowadzonych badań, które poprawiły się dzięki otrzymanemu stypendium:

Rysunek 13 Wpływ stypendium na jakość pracy doktorskiej w I edycji – szczegóły (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI, można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

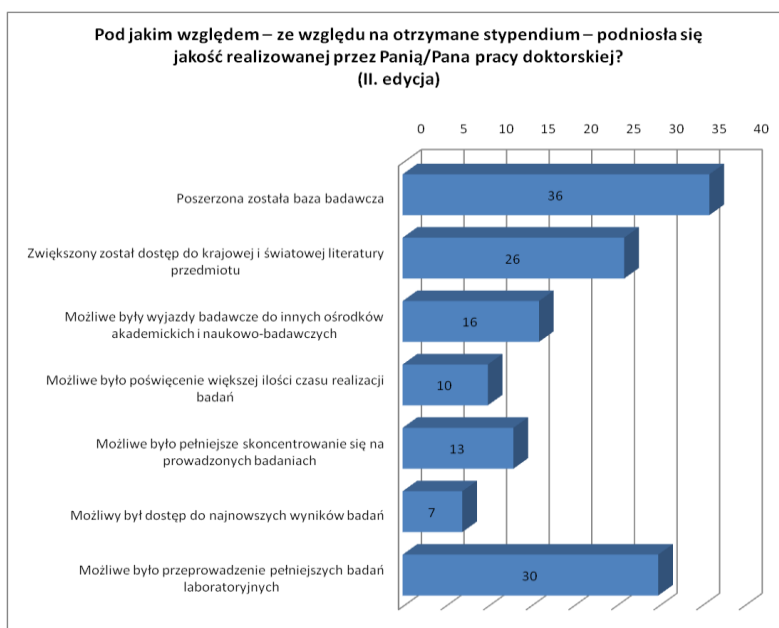
Również beneficjenci II edycji przede wszystkim podkreślali wpływ uzyskanego stypendium na jakość realizowanej pracy doktorskiej:

Rysunek 14 Wpływ stypendium na jakość pracy doktorskiej w II edycji (odsetek odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Zwraca przy tym uwagę, że w obu edycjach odsetek beneficjentów, w opinii których uzyskane stypendium przyczyniło się do podniesienia jakości ich rozprawy doktorskiej był zbliżony (89% w I edycji oraz 92% w edycji II). Oznacza to, że wpływ wsparcia udzielanego w ramach projektu „Krok w przyszłość” w odczuciu beneficjentów dotyczył przede wszystkim obszaru jakości realizowanych badań, a także, że taka ocena ma charakter trwały.

Beneficjenci II edycji wskazali następujące elementy jakości pracy, które poprawiły się dzięki uzyskanemu stypendium:

Rysunek 15 Wpływ stypendium na jakość pracy doktorskiej w II edycji – szczegóły (liczba odpowiedzi), źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI, można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Jak widać beneficjenci obu edycji wskazują na te same elementy:

- Poszerzenie bazy badawczej;
- Możliwość przeprowadzenia pełniejszych badań laboratoryjnych;
- Zwiększenie dostępu do krajowej i światowej literatury przedmiotu;
- Możliwość przeprowadzenia wyjazdów badawczych do innych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych.

Zdecydowana większość beneficjentów obu edycji projektu „Krok w przyszłość” podkreśla wpływ uzyskanego stypendium na podniesienie jakości naukowej prowadzonych badań. Świadczy to o właściwym wykorzystaniu przez beneficjentów uzyskanego wsparcia finansowego, a także o prawidłowym dążeniu do osiągnięcia najlepszych możliwych w danych warunkach rezultatów pracy naukowej.

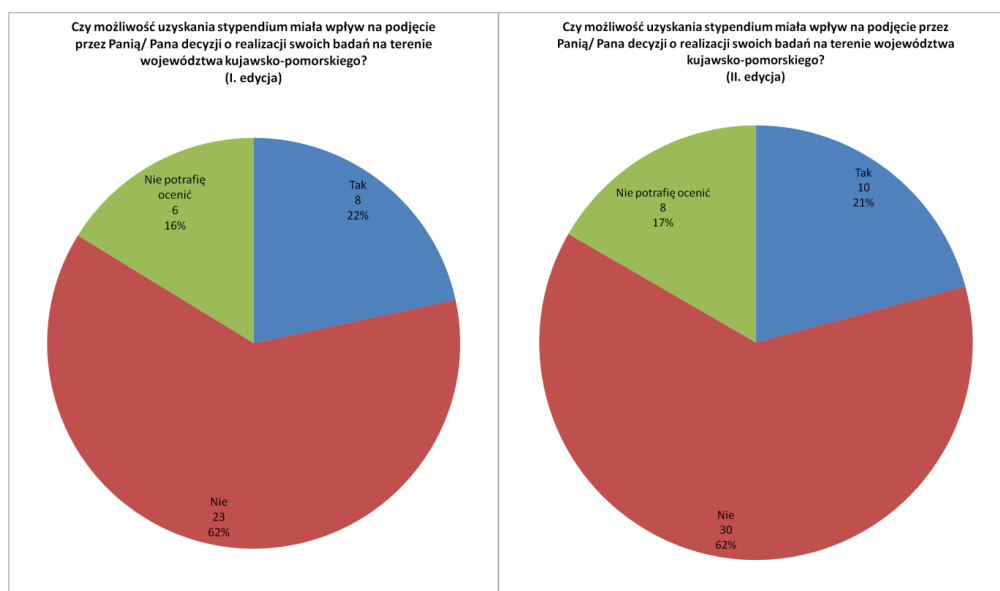
Wydaje się, że w przyszłych edycjach właśnie na element podniesienia jakości prowadzonych badań należy kłaść zasadniczy nacisk, natomiast kwestię skrócenia czasu realizacji badań należy potraktować jako drugorzędną.

Przedstawiciele szkół wyższych, zgadzając się z tym, że uzyskane stypendia przede wszystkim wpłynęły na jakość prac badawczych doktorantów (poprzez ułatwienie dostępu do aparatury badawczej, możliwość zakupu literatury, oprogramowania, a nawet uzbrojenia całych stanowisk badawczych) dodawali, że stypendia mają także wpływ na ogólny rozwój postawy młodego badacza, poprzez umożliwienie mu poszerzenia kontaktów międzynarodowych, udział w konferencjach i seminariach oraz wymianę opinii i doświadczeń z naukowcami z innych krajów zajmującymi się zbliżoną problematyką badawczą.

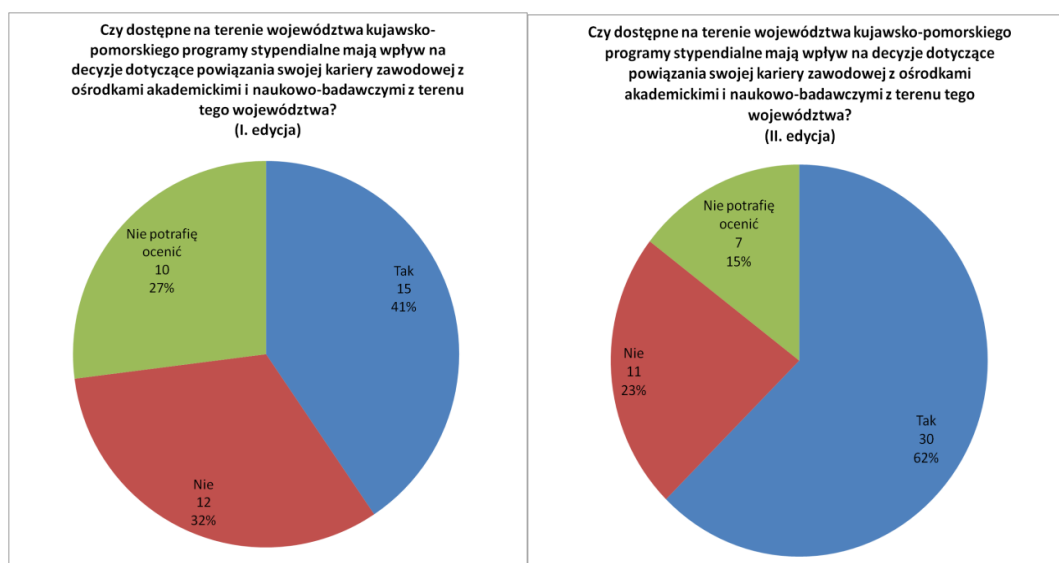
2.4.2. Czy programy stypendialne przyczyniły się do istotnego wzrostu potencjału naukowego w regionie?

Ani dla beneficjentów I ani II edycji projektu „Krok w przyszłość” możliwość uzyskania stypendium nie stanowiła podstawowej przesłanki dla podjęcia decyzji o realizacji swoich badań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Jedynie dla części beneficjentów stanowiło to jeden z czynników wpływających na decyzję:

Rysunek 16 Wpływ uzyskania stypendium na lokalizację badań (liczba i odsetek odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Jednakże możliwość uzyskania stypendiów naukowych i dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego programy stypendialne miały już pewien istotny wpływ na podejmowane przez beneficjentów I i II edycji „Kroku w przyszłość” decyzje o związaniu swojej kariery naukowej z regionem kujawsko-pomorskim. Ilustrują to następujące wykresy:

Rysunek 17 Wpływ uzyskania stypendium na decyzję o pracy zawodowej (liczba i odsetek odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Oznacza to, że programy stypendialne, dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego stanowią element brany pod uwagę przy podejmowaniu przez młodych naukowców decyzji dotyczących związania swojej kariery zawodowej i naukowej z ośrodkami z terenu województwa, a więc mają także pewien – trudny do precyzyjnego oszacowania – wpływ na wzrost potencjału naukowego w regionie.

Natomiast przedstawiciele wyższych uczelni raczej sceptycznie odnosili się do istotności czynnika stypendialnego na podejmowane przez młodych naukowców decyzje dotyczące ich dalszej kariery i wiązania się z ośrodkami naukowymi z jakiegoś terenu. Podkreślali, że pod tym względem większe znaczenie mają takie czynniki jak: stałe zamieszkanie na terenie danego regionu, własne zainteresowania naukowe i możliwość realizowania badań w tym zakresie, a także możliwość znalezienia zatrudnienia.

2.4.3. Jakie rzeczywiste korzyści wyniknęły dla doktorantów z tytułu uzyskania stypendium?

Kwestia ta została już omówiona przy okazji dyskusji dotyczącej adekwatności wsparcia do potrzeb beneficjentów w rozdziale 2.2.5. Tutaj ograniczymy się jedynie do powtórzenia zasadniczych konkluzji.

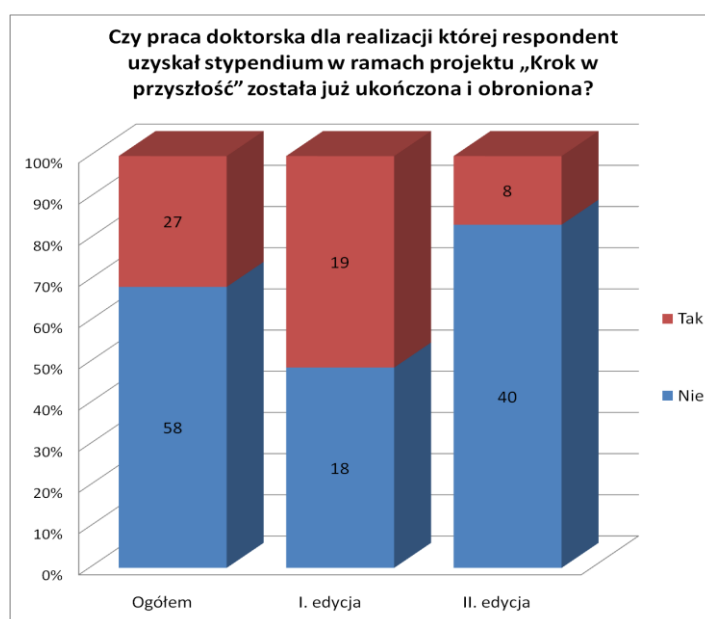
- Stypendia pozwoliły na podniesienie jakości i wartości naukowej realizowanych prac doktorskich poprzez:
 - Poszerzenie bazy badawczej;
 - Możliwość przeprowadzenia pełniejszych badań laboratoryjnych;
 - Zwiększenie dostępu do krajowej i światowej literatury przedmiotu;
 - Możliwość przeprowadzenia wyjazdów badawczych do innych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych.
- Wielu stypendystów deklaruje, że uzyskanie stypendium pozwoliło na skrócenie czasu prowadzenia badań, jednak w wielu dziedzinach badawczych nie było możliwości skrócenia badań, a także w większości wypadków kwestia czasu realizacji badania nie stanowiła dla doktorantów istotnego problemu;
- Uzyskane stypendia pozwoliły doktorantom na przezwyciężenie zasadniczych zidentyfikowanych przez nich barier utrudniających prawidłową realizację badań prowadzonych w ramach pracy doktorskiej, a w tym przede wszystkim:
 - Zmniejszono wpływ ograniczeń w dostępności środków finansowych na realizację;
 - Zwiększono wykorzystywaną w badaniach bazę laboratoryjną;
 - Zmniejszono dotkliwość braku środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką;
 - Złagodzona konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach.

2.5. Pytania badawcze w zakresie obszaru kryterium użyteczności

2.5.1. Czy zaprzestanie wypłacania stypendiów doktoranckich z EFS dla beneficjentów ostatecznych biorących udział w: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL ma wpływ na dalszy przebieg i realizację ich prac doktorskich?

W chwili obecnej jedynie niewielka część spośród beneficjentów obu edycji projektu „Krok w przyszłość” obroniła prace doktorskie, z czego zaledwie nieznaczny odsetek dokonał tego w trakcie otrzymywania stypendium.

Rysunek 18 Ukończenie pracy doktorskiej (rozkład procentowy, na wykresie podano liczbę odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Oznacza to, że dla zdecydowanej większości beneficjentów otrzymywanie stypendium zakończyło się w trakcie prowadzenia prac nad doktoratem. Może to sugerować, że zaprzestanie otrzymywania stypendium mogło mieć istotny wpływ na dokończenie prac badawczych i pomyślne uzyskanie tytułu naukowego doktora. Jednak w istocie sytuacja ta dotyczy zaledwie tych doktorantów, którzy w czasie otrzymywania stypendium byli w niewielkim stopniu zaawansowani w realizowanych badaniach. Specyfika bowiem prac w ramach przewodu doktorskiego polega na tym, że najbardziej kosztotwórcze prace badawcze (w tym badania terenowe i laboratoryjne) realizowane są zasadniczo w środkowej fazie procesu, jakim jest przewód doktorski. Po zakończeniu prac badawczych, polegających na przeprowadzaniu badań, gromadzeniu danych i informacji, następuje okres analizy tych danych, niekiedy powiązany z weryfikacją uzyskanych wyników i z badaniami uzupełniającymi (jednak prowadzonymi już zwykle w ograniczonym zakresie). Oznacza to, że większość beneficjentów miała możliwość w czasie otrzymywania stypendium przeprowadzić zasadnicze badania terenowe i laboratoryjne. Natomiast w niektórych wypadkach zaprzestanie otrzymywania stypendium wpłynęło na ograniczenie intensywności wymiany wiedzy danego beneficjenta z innymi ośrodkami naukowo-badawczymi, ograniczenie udziału w sympozjach, konferencjach i seminariach naukowych, a także wpłynęło na ograniczenie zakresu badań weryfikacyjnych i/lub uzupełniających.

Należy przy tym zaznaczyć, że czas wypłacania stypendium był ograniczony i beneficjenci musieli rozliczyć się ze stypendium w określonym czasie, co niekiedy w istotny sposób ograniczało możliwość efektywnego wykorzystania środków.

Wydaje się, że w tym zakresie konieczne są pewne działania korygujące, zmierzające w kierunku wydłużenia czasu wydatkowania środków przez beneficjenta lub/i podjęciu decyzji o przekazywaniu beneficjentowi całej kwoty bez jakichkolwiek

ograniczeń dotyczących czasu i przeznaczenia wykorzystywania otrzymanych środków. Wiąże się to jednak ze wspomnianym już wcześniej zagrożeniem, że środki nie będą wykorzystywane na cele badawcze lecz zostaną potraktowane jako klasyczne stypendium socjalne i posłużą na zaspokojenie potrzeb bytowych beneficjenta.

Uczestnicy panelu ekspertów wskazywali na potrzebę zróżnicowania wysokości dostępnego stypendium w zależności od dziedziny nauki, w ramach której prowadzone są badania stypendysty. Wskazywali tutaj na zróżnicowaną kosztochłonność badań realizowanych w różnych naukach.

Przedstawiciele wyższych uczelni podkreślali, że nie jest celowe przyznawanie stypendiów doktorantom, którzy dopiero niedawno rozpoczęli studia doktoranckie. W zgodnej opinii prorektorów wyższych uczelni z terenu województwa kujawsko-pomorskiego stypendia powinny być przyznawane nie wcześniej niż po ukończeniu I roku studiów doktoranckich, a takim obiektywnym wyznacznikiem jest moment otwarcia przez doktoranta przewodu doktorskiego.

Jednocześnie wszyscy stypendyści podkreślali, że powinien zostać określony minimalny czas przeznaczony na wydatkowanie stypendium doktoranckiego na cele związane z prowadzonymi badaniami. Zbyt krótki okres wydatkowania powoduje sytuację, w której stypendysta „poszukuje” elementów, na które mógłby przeznaczyć środki uzyskane w ramach stypendium, a nie prowadzi racjonalnej gospodarki dostępnymi środkami.

Podkreślano jednocześnie, że doktoranci nie potrafią prawidłowo oszacować kosztów prowadzonych przez siebie badań oraz nie potrafią właściwie zanalizować kosztochłonnych elementów realizowanego projektu badawczego. W związku z tym sugerowano, aby w ramach przygotowań do kolejnych edycji projektów stypendialnych sfinansować szkolenie dotyczące opracowywania biznesplanów prowadzonych badań naukowych. Za celowe uznano także wprowadzenie nauki opracowywania biznesplanów do programu studiów doktoranckich.

2.5.2. Czy instrument - stypendia naukowe, jest użyteczny tylko z punktu widzenia beneficjentów ostatecznych czy też również z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego?

Już sam fakt, że stypendia przyczyniają się do podniesienia potencjału naukowego regionu oznacza, że mają one znaczenie z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

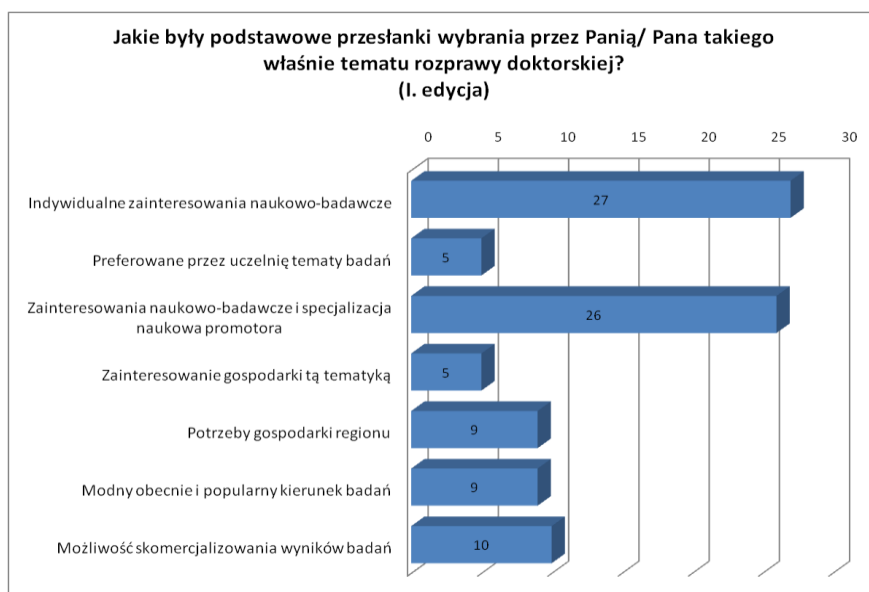
W chwili obecnej, kiedy jeszcze nie wszyscy beneficjenci I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” ukończyli swoje badania i uzyskali stopień doktora, jest zbyt wcześnie na końcową ocenę wpływu projektu na rozwój regionu. Jednak już w tej chwili można powiedzieć, że część prac badawczych prowadzonych przez beneficjentów „Kroku w przyszłość” doprowadziła do złożenia wniosków patentowych i/lub została skomercjalizowana i jest wykorzystywana w przemyśle.

Ponadto bardzo istotnym – z punktu widzenia rozwoju regionu – rezultatem projektu jest to, że przyczynił się on w istotny sposób do podniesienia świadomości naukowców i władz uczelni, jak wielkie znaczenie ma dla nich uwzględnianie w swoich planach naukowych potrzeb rozwojowych regionu. Wielu młodych doktorantów musiało zastanowić się nad użytecznością swoich badań i odpowiedzieć sobie na pytanie: czemu one służą. Przy okazji także musieli dokonać rozróżnienia pomiędzy wartością naukową prowadzonych badań, a ich użytecznością z punktu widzenia rozwoju regionu.

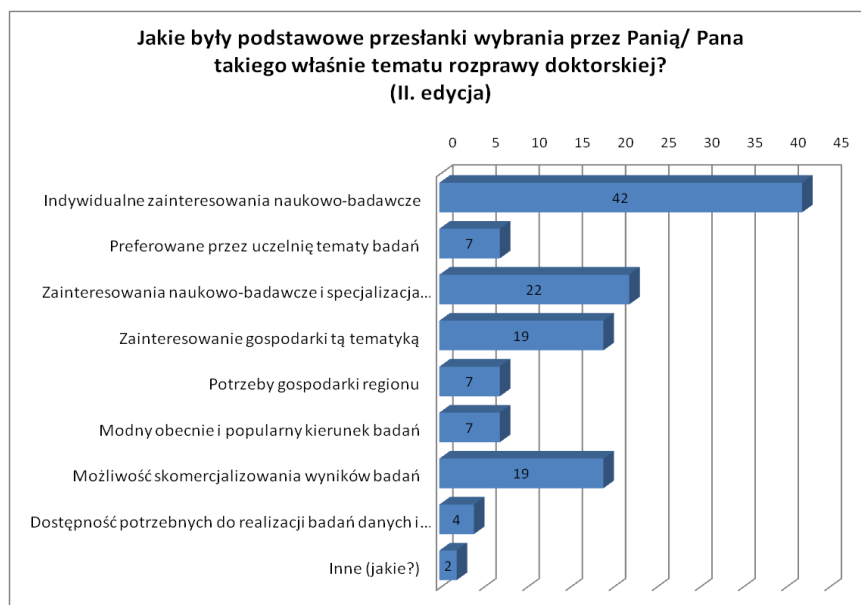
Wielu rozmówców (beneficjenci i przedstawiciele uczelni) podkreślało, że w trakcie opracowywania wniosku stypendialnego bądź jego oceny, po raz pierwszy zastanawiali się, jakie znaczenie ma ich praca naukowa dla rozwoju regionu. Także uczelnie zaczęły zastanawiać się nad powiązaniem swoich planów badawczych z potrzebami przemysłu.

Tego typu zmiany świadomościowe mają kluczowe znaczenie dla zapoczątkowania procesu zbliżania sfery badań naukowych do sfery gospodarczej i w dłuższej perspektywie powinny przyczynić się do zwiększenia stopnia współpracy przemysłu i świata nauki. Jednocześnie przeprowadzone badania pokazały, że jedynie niewielki (wręcz znikomy) procent tematów badawczych podejmowanych przez doktorantów był inspirowany potrzebami rozwojowymi regionu, gospodarki i/lub odpowiadał na rzeczywiste potrzeby gospodarki. Pokazują to poniższe wykresy:

Rysunek 19 Przesłanki wyboru tematu pracy doktorskiej I edycja (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Rysunek 20 Przesłanki wyboru pracy doktorskiej II edycja (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

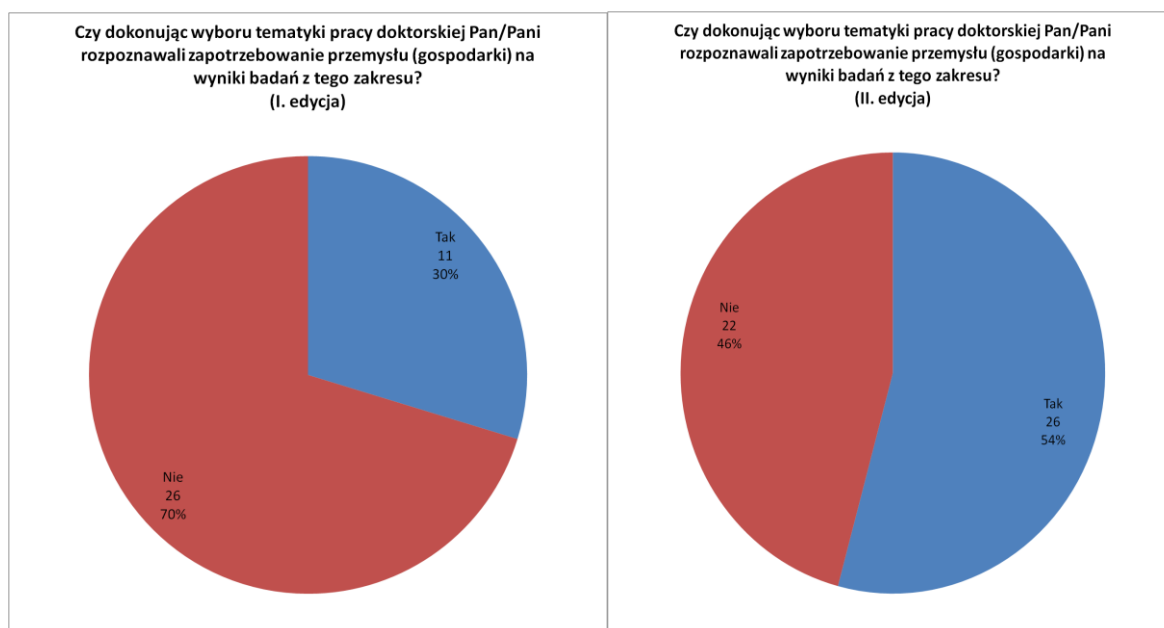
Powyższe zestawienie pokazuje, że kwestia związana z możliwością komercjalizacji wyników badania i ocena potrzeb gospodarki regionu zajmuje coraz wyższą pozycję w hierarchii czynników decydujących

o doborze tematu pracy doktorskiej, jednak ciągle ustępuje takim czynnikom jak indywidualne zainteresowania badawcze, czy zainteresowania naukowo-badawcze i specjalizacja promotora.

2.5.3. Czy w wyniku realizacji projektów zwiększyła się współpraca, bądź nawiązano kontakty pomiędzy przemysłem i sferą nauki?

Ze względu na fakt, iż nie ma danych porównawczych pozwalających na ocenę stanu sprzed realizacji projektu „Krok w przyszłość” nie jest możliwe określenie, czy i w jakim stopniu zwiększyła się współpraca pomiędzy przemysłem i sferą nauki. Jednak interesujące jest samo spojrzenie na stopień współpracy w przypadku tych projektów badawczych, które w założeniu miały przyczynić się do rozwoju regionu.

Rysunek 21 Wybór tematu pracy doktorskiej a zapotrzebowanie gospodarki (liczba odpowiedzi oraz ich odsetek); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Spośród beneficjentów I edycji projektu „Krok w przyszłość” jedynie 30%, a II edycji już 54% rozpoznawało potrzeby gospodarki na wyniki badań z tego zakresu. Zwraca uwagę występująca tutaj pozytywna tendencja, że coraz większy odsetek wspieranych w ramach projektu „Krok w przyszłość” projektów badawczych wynika z identyfikacji i analizy zapotrzebowania gospodarki na wyniki takich właśnie badań. Można przypuszczać – co znajduje pośrednie potwierdzenie w wynikach badań jakościowych – że ten coraz większy nacisk na wiązanie wyników prowadzonych prac naukowych z potrzebami i oczekiwaniami „realnej gospodarki” jest wynikiem systemu wyboru beneficjentów projektu „Krok w przyszłość”.

Przy okazji warto także wspomnieć, że również opracowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego projekt reformy systemu nauki w Polsce kładzie bardzo silny nacisk na możliwość praktycznego wykorzystywania wyników badań naukowych i ich powiązania z gospodarką „w zakresie statutowych badań naukowych większy nacisk położony będzie na finansowanie „wyjścia” (efektów badań), a nie – jak dotąd – na finansowanie „wejścia” (potencjału badawczego)”¹⁰.

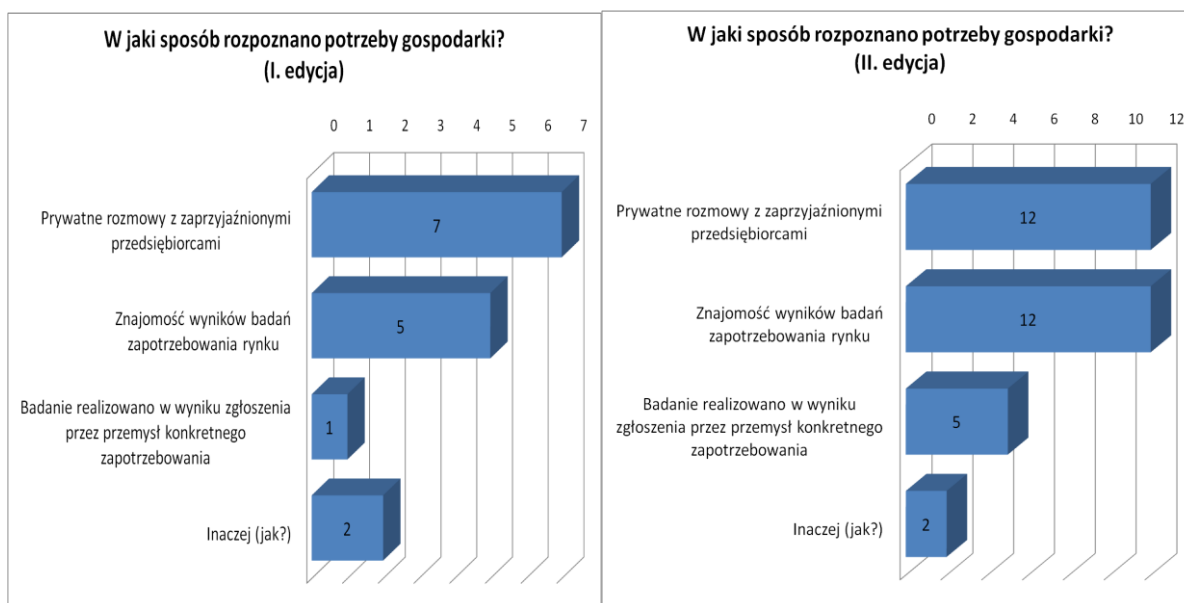
Fakt, że współpraca pomiędzy sferą nauki i gospodarką nie funkcjonuje w Polsce w sposób prawidłowy jest szeroko znany. Problem ten poruszono także w raporcie Banku Światowego, gdzie m.in. czytamy:

¹⁰ Założenia do nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, MNiSW, czerwiec 2009, http://www.nauka.gov.pl/mn/index.jsp?place=Menu01&news_cat_id=-1&layout=0 z dn. 05.07.2009.

„W większości uczelnie polskie nie koncentrują uwagi na potrzebach przedsiębiorstw stosujących zaawansowane technologie ani też na potrzebach społeczeństwa. Brakuje również powiązań (np. kontraktów lub wspólnych badań, wymiany personelu, wymiany patentów, udzielania licencji na technologie, zakupu/współużytkowania sprzętu) między uczelniami a środowiskiem biznesowym oraz sektorami przemysłu (...) Ogólnie w Polsce brakuje koncepcji uczestnictwa zainteresowanych stron, tj. uczelni, społeczności lokalnych oraz środowiska biznesu, w zarządzaniu instytucjami szkolnictwa wyższego. W tej sytuacji wszystkie działania zmierzające do powiązania działalności naukowo-badawczej z potrzebami gospodarki należy tym wyżej cenić”¹¹.

Rozpoznanie potrzeb gospodarki – według odpowiedzi beneficjentów I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” było prowadzone w następujący sposób:

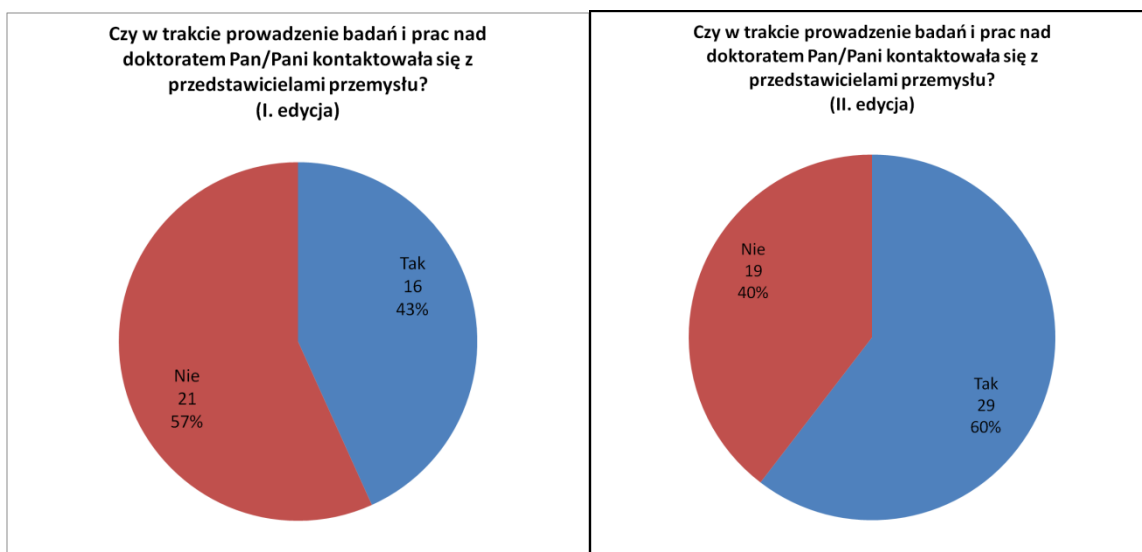

Rysunek 22 Sposoby rozpoznania potrzeb gospodarki, liczba wskazań (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Jak widać w II edycji „Kroku w przyszłość” zaszły w tym zakresie wyraźne zmiany. Mimo, iż w dalszym ciągu dominują prywatne kontakty z przedsiębiorcami i znajomość wyników badań zapotrzebowania rynku, to jednak już znacznie częściej badania realizowane były jako odpowiedź na konkretne zapotrzebowanie zgłoszone przez przemysł.

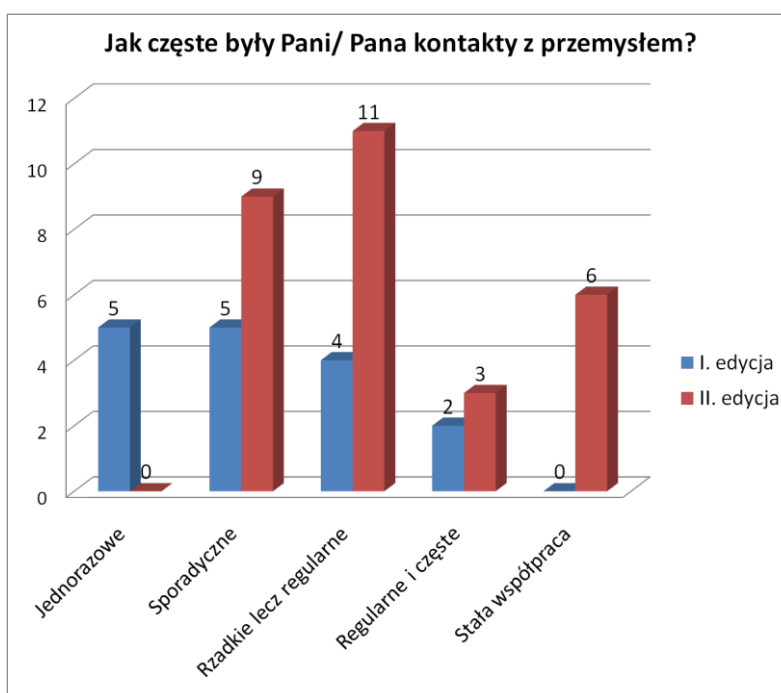
Blisko połowa beneficjentów I edycji, a 60% beneficjentów II edycji w trakcie prac nad doktoratem kontaktowało się z przedstawicielami przemysłu.

¹¹ Szkolnictwo wyższe w Polsce, Bank Światowy, Warszawa 2004, s. 34.

Rysunek 23 Kontakty z przemysłem (liczba odpowiedzi oraz rozkład procentowy); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

O ile w pierwszej edycji kontakty te miały raczej charakter sporadyczny, to w drugiej edycji pod tym względem nastąpiła zasadnicza zmiana ilościowa i jakościowa. 60% doktorantów w trakcie prac nad doktoratem kontaktowało się z przedstawicielami przemysłu, przy czym kontakty te coraz częściej przyjmują już charakter współpracy regularnej, a niekiedy przekształcają się we współpracę stałą:

Rysunek 24 Częstość kontaktów z przemysłem (liczba odpowiedzi); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Jednocześnie od przedstawicieli szkół wyższych nie udało się uzyskać jednoznacznej odpowiedzi nie tylko na pytanie, czy projekt „Krok w przyszłość” przyczynił się do rozwoju współpracy sfery nauki z przedstawicielami gospodarki, ale nawet na pytanie, czy w ostatnich latach w ogóle nastąpiła intensyfikacja kontaktów środowisk akademickich z przedsiębiorcami.

Przedstawiciele wyższych uczelni w większości wypadków stwierdzali, że taka współpraca jest kwestią indywidualną poszczególnych nie tylko wydziałów, ale i zakładów, a nawet katedr. Jednocześnie zasadniczo zgadzano się z poglądem, że ta współpraca nie rozwija się we właściwy sposób. Niektóre uczelnie dostrzegając ten problem próbują znaleźć jakieś konstruktywne rozwiązania, czego wyrazem jest choćby powołanie na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy prorektora ds. Współpracy z Gospodarką.

Niektórzy przedstawiciele wyższych uczelni, odpowiadając na pytanie o wpływ projektu stypendialnego na rozwój współpracy z przemysłem stwierdzali, że z ich punktu widzenia ta kwestia nie jest istotna. Dla nich liczy się przede wszystkim to, że projekt stypendialny umożliwia lepsze kształcenie doktorantów.

Natomiast przedstawiciele przemysłu (członkowie Podkomitetu Monitorującego) wyrażali pogląd, że dla większości przedsiębiorstw (szczególnie z sektora MŚP) świat nauki jest nadal obiektem trudnodostępnym, wręcz hermetycznie zamkniętym, z którym kontakty są bardzo trudne i sporadyczne. Stwierdzali oni również, że doceniają inicjatywę, jaką jest projekt „Krok w przyszłość”, jednak z ich punktu widzenia, projekt ten realizuje przede wszystkim interesy wyższych uczelni, a nie środowisk bezpośrednio związanych z gospodarką. Jako jeden z objawów tej sytuacji wskazywali oni bardzo słabą reprezentację przedsiębiorców w Komisji Stypendialnej oraz niejasne, nieskwantyfikowane kryteria wyboru projektów nie preferujące w wyraźny sposób projektów związanych z przemysłem i mających na celu doprowadzenie do opracowania prototypu, projektu wdrożeniowego, etc.

2.5.4. Czy elementy pracy doktorskiej osiągnięte dzięki wsparciu finansowemu z EFS są wykorzystywane w procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwach?

W chwili obecnej jest zbyt wcześnie by udzielić na to pytanie rzeczowej odpowiedzi. Według ustaleń dokonanych w trakcie ewaluacji, obecnie jedynie w nielicznych przypadkach wyniki badań realizowanych przez doktorantów – beneficjentów obu edycji projektu, zostały wdrożone w przemyśle. W odniesieniu do I edycji „Kroku w przyszłość” nie miało to miejsca w żadnym przypadku (spośród tych beneficjentów, którzy zgodzili się odpowiedzieć na badanie), natomiast w II edycji w 2 przypadkach wyniki badań doktorantów zostały wdrożone w przemyśle.

Z punktu widzenia szkół wyższych taka sytuacja nie jest niczym nadzwyczajnym, ani niczym nadmiernie alarmującym. Szkoła wyższa ma za zadanie nauczanie osób na różnym poziomie wiedzy (studia I, II i III stopnia) i w większości wypadków nie jest zainteresowana wykorzystaniem w gospodarce wyników prowadzonych prac badawczych.

Praktyka pokazuje, że wdrażanie w gospodarce wyników prac naukowych jest zasadniczo kwestią indywidualną: zależy od osobistych kontaktów i działań podejmowanych przez poszczególne jednostki, rzadziej przez poszczególne zespoły badawcze. Niekiedy jest także dziełem przypadku.

Przeprowadzone badania jakościowe pokazały, że wszystkie trzy wskazane wyżej modele kontaktów świata nauki ze sferą gospodarczą występowały w przypadku beneficjentów projektu „Krok w przyszłość”. Rezultaty niektórych badań były komercjalizowane przez samych doktorantów (niekiedy także w formie produktu chronionego patentem), jest przykład dużego, multidyscyplinarnego zespołu, który prowadzi badania bezpośrednio na zamówienie przemysłu i były także przykłady wyników badań, które zupełnie nieoczekiwanie znajdowały zastosowanie w odległej gałęzi gospodarki.

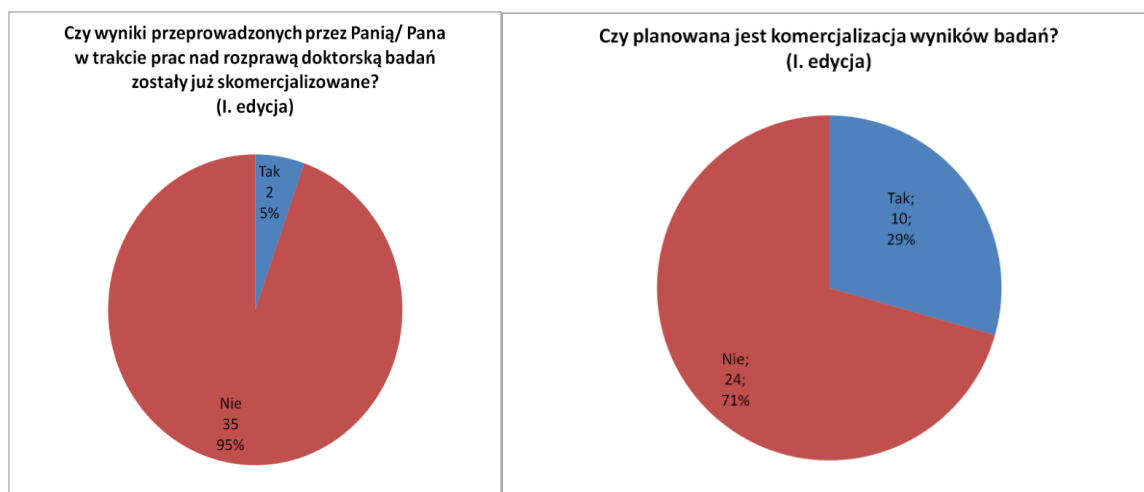
Przedstawiciele przemysłu biorący udział w badaniu stwierdzili natomiast, że według nich więź pomiędzy nauką a przemysłem jest bardzo słaba. Przedstawiciele gospodarki nie wiedzą, jakie są kierunki badań prowadzonych na uczelniach regionu. Przyznawali również, że i świat przemysłu nie wykazuje dużej inicjatywy, by wykorzystać istniejący w regionie potencjał naukowo-badawczy. W odniesieniu do wykorzystywania w przemyśle elementów prac doktorskich osiągniętych dzięki

wsparciu finansowemu z EFS, to ich wykorzystanie jest kwestią indywidualną i w tym zakresie nie ma żadnych działań systemowych.

2.5.5. Czy wyniki prac doktorskich zostały skomercjalizowane?

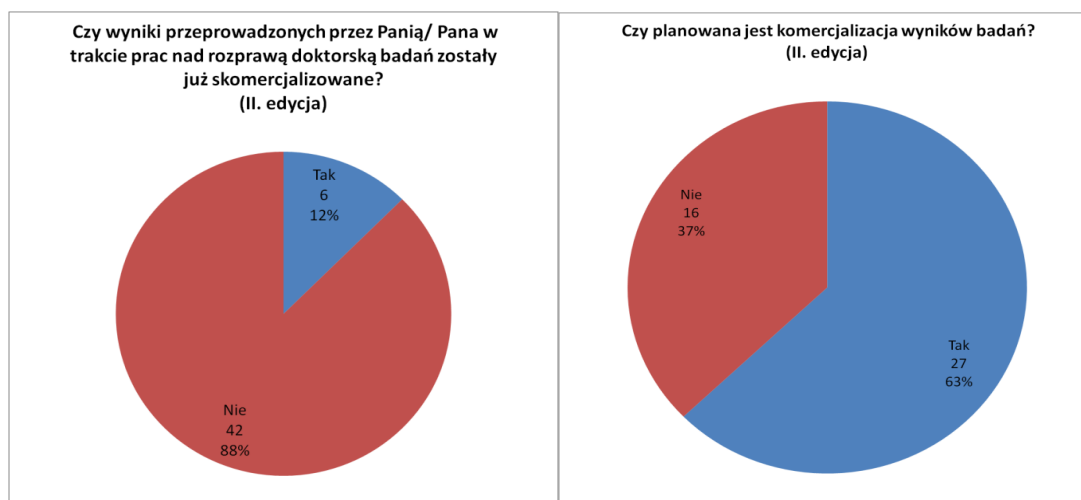
Nadal jest zbyt wcześnie na odpowiedź na to pytanie. Sytuację z chwili obecnej ilustrują następujące wykresy:

Rysunek 25 Faktyczna i planowana komercjalizacja wyników badań I edycji, (liczba odpowiedzi i rozkład procentowy); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Odsetek już skomercjalizowanych wyników badań z I edycji „Kroku w przyszłość” jest bardzo niewielki. Niestety, także niewielkie są plany dotyczące przyszłej komercjalizacji wyników. Należy tutaj zaznaczyć, że na to pytanie odpowiedzieli pozytywnie także ci respondenci, którzy już zadeklarowali, że wyniki ich badań zostały skomercjalizowane.

Natomiast w odniesieniu do II edycji sytuacja wygląda następująco:

Rysunek 26 Faktyczna i planowana komercjalizacja wyników badań II edycji, (liczba odpowiedzi i rozkład procentowy); źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W tym wypadku nie może dziwić niewielki odsetek już skomercjalizowanych wyników badań, gdyż większość prac prowadzonych w ramach II edycji nie została jeszcze ukończona. Natomiast plany dotyczące komercjalizacji wyglądają tutaj znacznie bardziej interesująco, niż miało to miejsce w I edycji.

Powyższe zestawienie pokazuje, że coraz większy odsetek beneficjentów kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość” posiada plany dotyczące komercjalizacji wyników prowadzonych przez siebie badań. Świadczy to pośrednio i jedynie w oparciu o dane jakościowe o realizacji zasadniczego celu projektu, jakim jest zwiększenie innowacyjności gospodarki regionu, rozbudowanie i wzmocnienie współpracy pomiędzy przemysłem, a sferą nauki.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że wyniki badań jakościowych (IDI przeprowadzone z przedstawicielami IP, PKM oraz szkół wyższych, a także informacje zgromadzone w ramach FGI) nie wniosły nic do powyższej analizy. Ani IP, ani szkoły wyższe nie monitorują tego, czy prowadzone na ich terenie prace badawcze są komercjalizowane. Natomiast przedstawiciele PKM wyrazili ubolewanie, że nie otrzymują informacji dotyczących komercjalizacji rezultatów wspieranych projektów badawczych. W ich opinii dopiero takie zestawienie mogłoby pokazywać, czy i w jakim stopniu system stypendialny przyczynia się do rozwoju regionu i wspiera kontakty oraz współpracę pomiędzy światem nauki a gospodarką.

2.6. Pytania badawcze w zakresie obszaru barier i trudności

2.6.1. Jakie czynniki wpłynęły negatywnie i pozytywnie na osiągnięcie założonych w projekcie wskaźników?

W trakcie badania zidentyfikowano następujące zasadnicze bariery i problemy:

- W projekcie „Krok w przyszłość” zdefiniowano jedynie wskaźniki na poziomie produktu (wydatkowanie alokacji oraz liczba przyznanych stypendiów). Nie zdefiniowano żadnych wskaźników osiągnięcia celów na poziomie rezultatu i oddziaływania. Takie podejście uniemożliwia stwierdzenie, czy realizowany projekt osiągnął zakładane cele, czy też nie;
- Nieprecyzyjne i niesparametryzowane kryteria wyboru projektów badawczych, które otrzymują wsparcie;
- Nieprecyzyjne wskazanie kierunków priorytetowych z punktu widzenia rozwoju i wzrostu konkurencyjności regionu;
- W składzie komisji stypendialnej zbyt słaba jest reprezentacja przedstawicieli przemysłu i przedsiębiorców;
- Procedury administracyjne i biurokratyczne powodują wydłużenie czynności administracyjnych związanych z zarządzaniem projektem, co powoduje istotne skrócenie czasu, w którym beneficjenci mogą wydatkować otrzymane stypendia;
- Zbyt słabe promowanie na etapie wyboru doktorantów, którzy otrzymają stypendium dla tych, którzy swoją pracę adresują bezpośrednio do przemysłu, współpracują z przemysłem i/lub planują w rezultacie badań opracować prototyp urządzenia lub zrealizować projekt wdrożeniowy na potrzeby przemysłu;
- Doktoranci nie posiadają umiejętności opracowywania biznesplanów dotyczących prowadzonych przez nich badań naukowych, co niekiedy negatywnie wpływa na możliwość prawidłowego ocenienia przez Komisję Stypendialną przedłożonych wniosków stypendialnych;
- W większości wypadków doktoranci wybierając kierunek i temat pracy doktorskiej nie kierują się potrzebami gospodarki regionu, lecz podejmują decyzję w oparciu o takie czynniki jak własne zainteresowania badawcze, zainteresowania badawcze promotora oraz specjalizacja naukowa i badania aktualnie prowadzone na uczelni. Takie podejście nie sprzyja budowaniu więzi pomiędzy gospodarką a sferą nauki.

Jednocześnie badanie wskazało cały szereg elementów pozytywnie wpływających na osiąganie celów zakładanych dla projektu „Krok w przyszłość”:

- Projekt stypendialny odpowiada na najistotniejsze potrzeby doktorantów i jest przez nich uznawany za najlepszą możliwą formę pomocy publicznej dla realizowanych przez nich badań;
- Projekt cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem doktorantów;
- W wielu wypadkach projekt, zorientowany na wspieranie badań przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności regionu, po raz pierwszy zmusił doktorantów do postawienia sobie pytania: czemu służą prowadzone przez nich badania i jaka jest ich potencjalna użyteczność dla gospodarki regionu?
- Konieczność wypełnienia wniosku projektowego zmusiła wielu doktorantów do opracowania biznesplanów własnych badań, a także spowodowała przeprowadzenie oceny potencjalnego oddziaływania prowadzonych badań na gospodarkę;

- Zorientowany na zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu projekt stypendialny dla doktorantów zainicjował bardzo istotne zmiany w świadomości przedstawicieli sfery nauki, poprzez pokazanie im konieczności dostosowywania prowadzonych badań do potrzeb gospodarki regionu, a także wskazał na potrzebę nawiązywania i wzmacniania kontaktów pomiędzy sferą nauki, a gospodarką.

III. Wnioski

Zdecydowanie trzeba zgodzić się z tezą, że to naukowcy dostarczają gospodarce nowe technologie, urządzenia, oprogramowanie, a także innowacyjne rozwiązania w organizacji i zarządzaniu. Aby jednak wyniki badań naukowych mogły być wykorzystane w gospodarce, a także aby w przemyśle, budownictwie czy np. firmach z branży telekomunikacyjnej nie brakowało specjalistów – oba sektory muszą zostać ze sobą silniej powiązane. Dlatego zbliżenie szkolnictwa wyższego i nauki do sektora gospodarczego to obecnie priorytet w całej Europie – także w Polsce. W celu pobudzenia środowisk akademickich do pracy na rzecz współtworzenia innowacyjnej gospodarki w Polsce konieczne jest przede wszystkim stworzenie silnych środowisk akademickich, dysponujących wysokokwalifikowaną kadrą oraz potrafiących nawiązać równorzędne relacje ze środowiskami biznesowymi. Pomijając tutaj kwestie współpracy ośrodków akademickich ze środowiskami przedsiębiorców wypada stwierdzić, że na jakość środowisk akademickich istotny wpływ ma przyjęty system kształcenia. Dla rozwoju silnej nauki nie są potrzebne liczne ośrodki akademickie i coraz większa liczba osób, które kończą szkoły wyższe poziomu licencjackiego (dającego określone kwalifikacje i umiejętności zawodowe). Natomiast kluczowe znaczenie ma jakość kształcenia. Doświadczenie społeczne bardzo wyraźnie pokazało, że teza o przekształceniu ilości w jakość jest fałszywa w każdym wymiarze, a w gospodarce w rzeczywistości mamy do czynienia z jej antytezą, że wzrost ilości zwykle prowadzi do obniżenia jakości¹².

Projekt stypendialny „Krok w przyszłość” cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem beneficjentów. W obu analizowanych edycjach liczba aplikacji znacznie przewyższała liczbę możliwych do przyznania stypendiów (np. w II edycji projektu na 60 miejsc złożono 215 wniosków). Ogółem, w obu edycjach przyznano 150 stypendiów doktoranckich (90 w I i 60 w II edycji). Uczestnicy badania (beneficjenci końcowi – stypendyści, oraz przedstawiciele uczelni) podkreślali, że uzyskanie stypendium doktoranckiego w ramach projektu „Krok w przyszłość” przez wielu doktorantów było traktowane prestiżowo.

Nie można stwierdzić, czy obie edycje projektu przyniosły oczekiwane rezultaty i czy mają one oczekiwane oddziaływanie, gdyż zarówno oczekiwane rezultaty jak i oczekiwane oddziaływanie nie zostały określone.

Dokumenty strategiczne województwa nie określają precyzyjnie kierunków rozwojowych i takich, które z punktu widzenia wzmocnienia konkurencyjności województwa należy traktować jako priorytetowe. Precyzyjne określenie kierunków rozwojowych regionu powinno mieć także istotne znaczenie dla przejrzystości i czystości procesu selekcji aplikacji i wyboru doktorantów, którzy otrzymają wsparcie. Pozwoli także na wyraźniejsze dokonywanie rozróżnienia pomiędzy wartością naukową prowadzonych badań, a ich użytecznością z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu.

Projekt „Krok w przyszłość” (zarówno edycja I jak i II) nie ma założonych celów na poziomie rezultatu i oddziaływania. Jedynie zdefiniowano cele na poziomie produktu (liczba przyznanych stypendiów). Na poziomie produktu zakładany cel został osiągnięty w obu edycjach. Niestety, brak zdefiniowanych celów na poziomie rezultatu i na poziomie oddziaływania nie pozwolił na przeprowadzenie analizy w tym zakresie. Zatem, uznając, że zakładane cele na poziomie produktu zostały osiągnięte nie można

¹² Zob. Raport z badania ewaluacyjnego ex-ante dotyczącego oceny zapotrzebowania gospodarki na absolwentów szkół wyższych kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa, 2009, s. 70.

stwierdzić, czy przyniosły one oczekiwane rezultaty i czy mają one oczekiwane oddziaływanie, gdyż zarówno oczekiwane rezultaty jak i oczekiwane oddziaływanie nie zostały określone.

Zaproponowana forma wsparcia była najbardziej zgodna z oczekiwaniami beneficjentów końcowych i pozwoliła w istotnym stopniu na przezwycięzenie istniejących barier. W opinii beneficjentów ostatecznych projekty stypendialne zasadniczo spełniły ich oczekiwania.

Beneficjenci obu edycji, jako podstawowe bariery wskazywali:

- Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania);
- Słabą bazę laboratoryjną;
- Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką;
- Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach.

Wydaje się, że nie można znaleźć oszczędności pozwalających na osiągnięcie takich samych rezultatów mniejszymi kosztami.

Efektywność i skuteczność wsparcia w pewnym stopniu została ograniczona przez fakt, iż wysokość stypendiów nie była uzależniona od dziedziny nauki i charakteru badań prowadzonych przez beneficjenta. Nie wprowadzono żadnego zróżnicowania wysokości stypendium w zależności od kosztochłonności danych badań, a oparto się jedynie na kosztorysie przedstawionym przez wnioskodawcę.

Istotny wpływ na optymalizację rezultatów i oddziaływania projektu „Krok w przyszłość” mogłoby mieć oparcie procesu wyboru wnioskodawców na precyzyjniej określonych i sparametryzowanych kryteriach wyboru. Parametry te powinny w znacznej mierze promować (poprzez przyznawanie dodatkowych punktów) te wnioski, które odnoszą się do prac naukowych, których tematyka została zidentyfikowana przy współpracy z przemysłem, które odpowiadają na konkretne potrzeby przemysłu i które są realizowane przy współpracy z przedsiębiorcami. Promowane powinny być także te prace badawcze, których zakładanym rezultatem jest opracowanie jakiegoś prototypu lub projektu wdrożeniowego dla przemysłu. Opracowanie sparametryzowanego systemu kryteriów wyboru powinno stanowić przedmiot odrębnej analizy. Takie podejście powinno przyczynić się do optymalizacji rezultatów i oddziaływania kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość”.

Projekt „Krok w przyszłość” przyczynił się w istotny sposób do podniesienia jakości i poziomu prowadzonych badań, co świadczy o prawidłowym wykorzystaniu przez beneficjentów otrzymanej pomocy. W nieznacznym stopniu projekt przyczynił się do skrócenia czasu realizacji przewodu doktorskiego, gdyż ten w istotnym stopniu zależy od dziedziny, w jakiej realizowane są badania.

W opinii beneficjentów, stypendia uzyskane w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” w szczególności przyczyniły się do:

- Poszerzenia bazy badawczej;
- Możliwości przeprowadzenia pełniejszych badań laboratoryjnych;
- Zwiększenia dostępu do krajowej i światowej literatury przedmiotu;
- Możliwości przeprowadzenia wyjazdów badawczych do innych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych.

W przyszłych edycjach właśnie na element podniesienia jakości prowadzonych badań należy kłaść zasadniczy nacisk, natomiast kwestię skrócenia czasu realizacji badań należy potraktować jako drugorzędną.

Możliwość uzyskania stypendium nie stanowiła podstawowej przesłanki dla podjęcia decyzji o realizacji swoich badań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Jednakże możliwość uzyskania stypendiów naukowych i dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego programy stypendialne miały już pewien istotny wpływ na podejmowane przez beneficjentów I i II edycji „Kroku w przyszłość” decyzje o związaniu swojej kariery naukowej z regionem kujawsko-pomorskim.

W opinii beneficjentów I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” uzyskane stypendia przyniosły im następujące korzyści:

- Wielu stypendystów deklaruje, że uzyskanie stypendium pozwoliło na skrócenie czasu prowadzenia badań, jednak w wielu dziedzinach badawczych nie było możliwości skrócenia badań, a także w większości wypadków kwestia czasu realizacji badania nie stanowiła dla doktorantów istotnego problemu;
- Uzyskane stypendia pozwoliły doktorantom na przezwycięzenie zasadniczych zidentyfikowanych przez nich barier utrudniających prawidłową realizację badań prowadzonych w ramach pracy doktorskiej, a w tym przede wszystkim:
 - Zmniejszono wpływ ograniczeń w dostępności środków finansowych na realizację;
 - Zwiększono wykorzystywaną w badaniach bazę laboratoryjną;
 - Zmniejszono dotkliwość braku środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką;
 - Złagodzone konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach.

Okres wypłacania stypendium był ograniczony i beneficjenci musieli rozliczyć się ze stypendium w określonym czasie, co niekiedy w istotny sposób ograniczało możliwość efektywnego wykorzystania środków.

Zaprzestanie otrzymywania stypendium wpłynęło na ograniczenie intensywności wymiany wiedzy danego beneficjenta z innymi ośrodkami naukowo-badawczymi, ograniczenie udziału w sympozjach, konferencjach i seminariach naukowych, a także wpłynęło na ograniczenie zakresu prowadzonych przez niego badań weryfikacyjnych i/lub uzupełniających.

Coraz większy odsetek beneficjentów kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość” posiada plany dotyczące komercjalizacji wyników prowadzonych przez siebie badań. Świadczy to pośrednio i jedynie w oparciu o dane jakościowe o realizacji zasadniczego celu projektu, jakim jest zwiększenie innowacyjności gospodarki regionu i rozbudowanie i wzmocnienie współpracy pomiędzy przemysłem, a sferą nauki.

W większości wypadków doktoranci wybierając kierunek i temat pracy doktorskiej nie kierują się potrzebami gospodarki regionu, lecz podejmują decyzję w oparciu o takie czynniki jak własne zainteresowania badawcze, zainteresowania badawcze promotora oraz specjalizacja naukowa i badania aktualnie prowadzone na uczelni.

IV. Tabela rekomendacji

1)

Obszar problemowy: wskaźniki osiągnięcia celów interwencji				
Problem/zjawisko	Brak wskaźników realizacji celów projektu nie pozwala na stwierdzenie, czy projekt „Krok w przyszłość” w I i II edycji osiągnął zakładane cele na poziomie rezultatu i oddziaływania.		Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.2.3, str. 20.	
Skala ważności	Nieznaczny	Istotny		Krytyczny
Rekomendacja	Powinny zostać opracowane mierzalne i zobiektywizowane wskaźniki realizacji celów projektu na poziomie rezultatu i oddziaływania, które pozwolą na zbadanie, czy projekt osiąga swoje cele, czy też potrzebne są działania korygujące. Opracowanie systemu wskaźników powinno być przedmiotem odrębnego badania. System wskaźników powinien uwzględniać potrzeby rozwojowe regionu (wynikające z dokumentów strategicznych, takich jak RPO, czy RIS). Wskaźniki powinny zostać wprowadzone od kolejnej edycji projektu „Krok w przyszłość”.			
Adresat rekomendacji	UM WK-P			

2)

Obszar problemowy: identyfikacja celów projektu			
Problem/zjawisko	Brak prawidłowo zdefiniowanych celów projektu nie pozwala na stwierdzenie, czy – i jeżeli tak, to w jakim stopniu – interwencja publiczna realizowana poprzez projekt „Krok w przyszłość” była adekwatna do potrzeb.		Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.3.1. str. 25
Skala ważności	Nieznaczny	<div>Istotny</div> Krytyczny	
Rekomendacja	Należy określić precyzyjne cele projektu na poziomie rezultatu i oddziaływania. Opracowanie celów projektu „Krok w przyszłość” powinno być przedmiotem odrębnego badania. Cele powinny uwzględniać potrzeby rozwojowe regionu (wynikające z dokumentów strategicznych, takich jak RPO, czy RIS). Wskaźniki powinny zostać wprowadzone od kolejnej edycji projektu „Krok w przyszłość” po modyfikacji RIS definiującej priorytetowe kierunki rozwoju regionu.		

Adresat rekomendacji	<u>UM WK-P</u>	
-----------------------------	-----------------------	--

3)

Obszar problemowy: identyfikacja priorytetowych kierunków rozwojowych regionu				
Problem/zjawisko	Niewskazanie w RIS województwa kujawsko-pomorskiego priorytetowych kierunków rozwoju nauki w regionie nie stwarza dobrych podstaw do dokonywania selekcji wniosków stypendialnych tak, aby w pierwszej kolejności wspierane były te, które dotyczą dziedzin uznanych za najważniejsze z punktu widzenia rozwoju regionu.		Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.2.2., str. 18-20	
Skala ważności	Nieznaczný	Istotny		Krytyczny
Rekomendacja	Rekomenduje się przeprowadzenie modyfikacji RIS tak, aby zostały w niej zdefiniowane priorytetowe kierunki rozwoju regionu oraz preferowane dziedziny badań naukowych. Modyfikacja RIS powinna zostać poprzedzona przeprowadzeniem foresightu dla regionu i powinna bazować na jego rezultatach. Jeżeli nie będzie możliwe przeprowadzenie pełnego foresightu dla regionu, wówczas powinno zostać przeprowadzone dodatkowe, pogłębione badanie analizujące potrzeby rozwojowe gospodarki regionu oraz możliwości i potencjał badawczy sfery naukowej w województwie. Badanie to powinno obejmować także analizę potencjału rozwojowego województwa i przypuszczalne ścieżki rozwojowe otoczenia regionu. Modyfikacja RIS powinna zostać przeprowadzona w ciągu 1-2 lat.			
Adresat rekomendacji	UM WK-P			

4)

Obszar problemowy: kryteria wyboru projektów		
Problem/zjawisko	<ul style="list-style-type: none"> Brak sparametryzowanych i precyzyjnych kryteriów wyboru wniosków stypendialnych negatywnie oddziałuje na prace Komisji Stypendialnej i utrudnia wybór projektów w największym stopniu wspierających wzmacnianie konkurencyjności gospodarki regionu. Dobór wspieranych prac doktorskich często wskazuje, że o wyborze wniosków często decydują subiektywne odczucia członków Komisji Stypendialnej, a nie analiza parametryczna wyłaniająca wnioski najsilniej akcentujące priorytety projektu. 	Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.3.2., str. 26

	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt słabe jest, na etapie wyboru wniosków stypendialnych, promowanie tych doktorantów, którzy swoją pracę adresują bezpośrednio do przemysłu, współpracują z przemysłem i/lub planują w rezultacie prowadzonych badań opracować prototyp urządzenia lub zrealizować projekt wdrożeniowy na potrzeby przemysłu. 		
Skala ważności	Nieznaczný	Istotny	Krytyczny
Rekomendacja	<p>Należy opracować system sparametryzowanych kryteriów wyboru wniosków stypendialnych, który wykorzystując nowoczesne metody analizy wielokryterialnej pozwoli na zobiektywizowanie procesu wyboru wniosków stypendialnych.</p> <p>System kryteriów powinien promować te projekty badawcze, które powstają przy współpracy z przemysłem, odpowiadają na jego potrzeby, a także mają na celu opracowanie prototypów lub projektów wdrożeniowych dla przemysłu.</p> <p>Opracowanie systemu sparametryzowanych kryteriów wyboru powinno być przedmiotem odrębnej analizy uwzględniającej postulaty środowiska naukowego, przedsiębiorców oraz priorytety rozwojowe regionu.</p> <p>System kryteriów powinien być gotowy do wykorzystania w kolejnej edycji projektu „Krok w przyszłość”, nie później jednak niż do końca bieżącego roku.</p>		
Adresat rekomendacji	<u>UM WK-P przy współpracy z wyższymi uczelniami i stowarzyszeniami przedsiębiorców</u>		

5)

Obszar problemowy: wybór prac badawczych z rozróżnieniem wartości naukowej i użyteczności				
Problem/zjawisko	Często wspierane są prace badawcze kładące nacisk na wartość naukową badań, nie zaś na możliwość wdrożenia wyników badań w gospodarce, co stanowi przecież zasadniczy cel projektu „Krok w przyszłość”.			Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.5.2, str. 34-36
Skala ważności	Nieznaczny	Istotny	Krytyczny	
Rekomendacja	W Komisji Stypendialnej należy zwiększyć reprezentację środowisk przedsiębiorców, a także należy możliwie szybko wprowadzić nowy system sparametryzowanych kryteriów wyboru projektów. Skład Komisji Stypendialnej należy zmodyfikować możliwie szybko – od najbliższej edycji projektu „Krok w przyszłość”.			
Adresat rekomendacji	UM WK-P			

6)

Obszar problemowy: sprawność procesu wdrażania				
Problem/zjawisko	Procedury administracyjne i biurokratyczne powodują wydłużenie czynności administracyjnych związanych z zarządzaniem projektem, co powoduje istotne skrócenie czasu, w którym beneficjenci mogą wydatkować otrzymane stypendia.		Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.3.1, str. 25 Rozdz. 2.5.1 str. 33-34	
Skala ważności	Nieznaczny	Istotny		Krytyczny
Rekomendacja	Należy dokonać przeglądu obecnie obowiązujących procedur administracyjnych związanych z zarządzaniem ewentualnymi przyszłymi edycjami projektu „Krok w przyszłość”. Analiza powinna być przeprowadzona pod kątem adekwatności procedur do wymogów prawnych i do potrzeb sprawnego zarządzania interwencją publiczną. Analiza powinna stanowić przedmiot odrębnego badania o charakterze audytu instytucjonalnego.			
Adresat rekomendacji	<u>UM WK-P</u>			

7)

Obszar problemowy: kształt systemu stypendialnego: stypendia badawcze, czy „socjalne”			
Problem/zjawisko	<ul style="list-style-type: none"> Stypendia traktowane jako badawcze wymagają rozliczenia wydatkowanych kwot zgodnie z przedstawionym we wniosku budżetem badania. Możliwość zwiększenia kwoty „wolnej od rozliczenia” w ogólnej kwocie stypendium (np. poprzez przyjęcie, że każdy stypendysta może bez rozliczenia wydatkować w dowolny sposób określony procent, np. 20-30% otrzymanego stypendium) pozwoliłoby zmniejszyć uzależnienie wydatkowania od określonego czasu, w którym stypendium musi być rozliczone. Jest kwestią stanowiącą przedmiot dyskusji, czy stypendium powinno zachować charakter stypendium badawczego (gdzie od beneficjenta wymagane jest rozliczenie się przynajmniej z zasadniczej części otrzymanego wsparcia), czy też mieć charakter bezzwrotnego wsparcia udzielanego konkretnej osobie, gdzie niewymagane jest jakiejkolwiek rozliczanie otrzymanych środków. To, w jaką stronę będzie rozwijał się projekt „Krok w przyszłość” wymaga podjęcia strategicznych decyzji podejmowanych ze świadomością konsekwencji każdego z przyjętych rozwiązań. 		Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.3.1, str. 25
Skala ważności	Nieznaczný	Istotny	

Rekomendacja	Konieczne jest podjęcie stosownej decyzji strategicznej w oparciu o pogłębioną analizę stron pozytywnych i negatywnych związanych z przyjęciem każdego z proponowanych rozwiązań dotyczących projektu. Stosowną decyzję powinien podjąć Zarząd Województwa w oparciu o przeprowadzone badanie skutków każdej z proponowanych opcji.	
Adresat rekomendacji	<u>Zarząd Województwa</u>	

8)

Obszar problemowy: objęcie projektu stypendialnego systemem ocen i ewaluacji				
Problem/zjawisko	Umowy zawarte pomiędzy Urzędem Marszałkowskim, a stypendystami nie zawierały klauzuli zobowiązującej stypendystów do udziału w badaniach związanych z monitoringiem i ewaluacją projektu „Krok w przyszłość”.		Odniesienie do części raportu Rozdz. 1.6., str. 13	
Skala ważności	Nieznacznym	Istotny		Krytyczny
Rekomendacja	Należy pilnie wprowadzić odpowiednią klauzulę do wzoru umów zawieranych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego ze stypendystami kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość”. Sugerowane jest także sprawdzenie, czy odpowiednie klauzule znajdują się także w umowach zawieranych przez UM z beneficjentami innych projektów. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego powinien w trybie pilnym wprowadzić odpowiednie zmiany.			
Adresat rekomendacji	UM WK-P			

9)

Obszar problemowy: zmiany w regulaminie projektu „Krok w przyszłość”		
Problem/zjawisko	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie zróżnicowania maksymalnej wysokości stypendium w zależności od wskaźnika kosztochłonności badań w danej dziedzinie nauki pozwoli na optymalizację wykorzystania środków alokowanych w ramach projektu „Krok w przyszłość”. Wprowadzenie odrębnych konkursów wniosków stypendialnych dla różnych grup nauk (zgodnie z projektem podziału proponowanym w aktualnej propozycji zmian w ustawie o szkolnictwie wyższym), przy czym każda z grup będzie miała odrębną alokację środków (zgodnie z priorytetami 	Odniesienie do części raportu Rozdz. 2.3.2. str. 26 Rozdz. 2.5.1., str. 33-34

	rozwojowymi regionu), co pozwoli na zobiektywizowanie wyboru stypendystów dokonywanego w ramach podobnych /pokrewnych dziedzin nauki.		
Skala ważności	Nieznaczny	Istotny	Krytyczny
Rekomendacja	<p>Rekomendowane jest dokonanie odpowiednich zmian w regulaminie kolejnych edycji projektu „Krok w przyszłość”.</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko–Pomorskiego, po przeprowadzeniu dodatkowych konsultacji z przedstawicielami uczelni z terenu regionu powinien wprowadzić odpowiednie zmiany do regulaminu projektu „Krok w przyszłość”.</p> <p>Nowy regulamin powinien wejść w życie od najbliższej edycji projektu „Krok w przyszłość”.</p>		
Adresat rekomendacji	<u>UM WK-P</u>		

Spis rysunków

RYSUNEK 1 PROCENTOWY ROZKŁAD BENEFICJENTÓW I I II EDYCJI WEDŁUG UCZELNI; ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	14
RYSUNEK 2 ROK UKOŃCZENIA STUDIÓW MAGISTERSKICH ORAZ ROK OTWARCIA PRZEWODU DOKTORSKIEGO BENEFICJENTÓW I EDYCJI; ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	15
RYSUNEK 3 ROK UKOŃCZENIA STUDIÓW MAGISTERSKICH ORAZ ROK OTWARCIA PRZEWODU DOKTORSKIEGO BENEFICJENTÓW II EDYCJI; ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	15
RYSUNEK 4 ROZKŁAD LICZBY BENEFICJENTÓW WEDŁUG KIERUNKÓW STUDIÓW; ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	16
RYSUNEK 5 ROZKŁAD LICZBY BENEFICJENTÓW WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH; ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	16
RYSUNEK 6 BENEFICJENCI WEDŁUG PŁCI (LICZBA I UDZIAŁ %); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	17
RYSUNEK 7 OCENA FORMY WSPARCIA PRZEZ BENEFICJENTÓW I I II EDYCJI (LICZBA UDZIELONYCH ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI (NIE WSZYSCY BENEFICJENCI ODPOWIEDZIELI NA PYTANIE).	21
RYSUNEK 8 PROBLEMY BENEFICJENTÓW I EDYCJI; ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI, MOŻNA BYŁO WSKAZAĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ ODPOWIEDZ .	22
RYSUNEK 9 WPLYW PROJEKTU NA PRZEWYCIEŻENIE PROBLEMÓW BENEFICJENTÓW I EDYCJI (LICZBA ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI, MOŻNA BYŁO WSKAZAĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ ODPOWIEDZ.	23
RYSUNEK 10 WPLYW PROJEKTU NA PRZEWYCIEŻENIE PROBLEMÓW BENEFICJENTÓW II EDYCJI (LICZBA ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI, MOŻNA BYŁO WSKAZAĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ ODPOWIEDZ.	23
RYSUNEK 11 WPLYW UZYSKANEGO STYPENDIUM NA SZYBKOŚĆ PRZYGOTOWANIA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ NA PODSTAWIE BADANIA CATI (ODSETEK ODPOWIEDZI).	27
RYSUNEK 12 WPLYW STYPENDIUM NA JAKOŚĆ PRACY DOKTORSKIEJ W I EDYCJI (ODSETEK ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	28
RYSUNEK 13 WPLYW STYPENDIUM NA JAKOŚĆ PRACY DOKTORSKIEJ W I EDYCJI – SZCZEGÓŁY (LICZBA ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI, MOŻNA BYŁO WSKAZAĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ ODPOWIEDZ.	28
RYSUNEK 14 WPLYW STYPENDIUM NA JAKOŚĆ PRACY DOKTORSKIEJ W II EDYCJI (ODSETEK ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	29
RYSUNEK 15 WPLYW STYPENDIUM NA JAKOŚĆ PRACY DOKTORSKIEJ W II EDYCJI – SZCZEGÓŁY (LICZBA ODPOWIEDZI), ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI, MOŻNA BYŁO WSKAZAĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNĄ ODPOWIEDZ.	29
RYSUNEK 16 WPLYW UZYSKANIA STYPENDIUM NA LOKALIZACJĘ BADAŃ (LICZBA I ODSETEK ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	31
RYSUNEK 17 WPLYW UZYSKANIA STYPENDIUM NA DECYZJĘ O PRACY ZAWODOWEJ (LICZBA I ODSETEK ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	31
RYSUNEK 18 UKOŃCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ (ROZKŁAD PROCENTOWY, NA WYKRESIE PODANO LICZBĘ ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	33
RYSUNEK 19 PRZESŁANKI WYBORU TEMATU PRACY DOKTORSKIEJ I EDYCJA (LICZBA ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	35
RYSUNEK 20 PRZESŁANKI WYBORU PRACY DOKTORSKIEJ II EDYCJA (LICZBA ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	35
RYSUNEK 21 WYBÓR TEMATU PRACY DOKTORSKIEJ A ZAPOTRZEBOWANIE GOSPODARKI (LICZBA ODPOWIEDZI ORAZ ICH ODSETEK); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	36
RYSUNEK 22 SPOSOBY ROZPOZNANIA POTRZEB GOSPODARKI (LICZBA WSKAZAŃ, LICZBA ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	37
RYSUNEK 23 KONTAKTY Z PRZEMYSŁEM (LICZBA ODPOWIEDZI ORAZ ROZKŁAD PROCENTOWY); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	38
RYSUNEK 24 CZĘSTOŚĆ KONTAKTÓW Z PRZEMYSŁEM (ROZKŁAD LICZBY ODPOWIEDZI); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	38
RYSUNEK 25 FAKTYCZNA I PLANOWANA KOMERCJALIZACJA WYNIKÓW BADAŃ I EDYCJA, (LICZBA ODPOWIEDZI I ROZKŁAD PROCENTOWY); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	40
RYSUNEK 26 FAKTYCZNA I PLANOWANA KOMERCJALIZACJA WYNIKÓW BADAŃ II EDYCJA, (LICZBA ODPOWIEDZI I ROZKŁAD PROCENTOWY); ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BADANIA CATI.	40

Aneksy

Aneks 1 Podsumowanie badania ankietowego.....	55
Aneks 2 Narzędzia badawcze	67
Aneks 3 Wykorzystane źródła	78

Aneks 1 Podsumowanie badania ankietowego

Badanie ankietowe przeprowadzono techniką CATI (wspierane komputerowo badanie telefoniczne, z ang.: *Computer Assisted Telephone Interview*). Badanie adresowane było do całej populacji beneficjentów I i II edycji projektu „Krok w przyszłość”.

Poniższe zestawienia tabelaryczne przedstawiają wyniki badania.

I edycja projektu - podsumowanie odpowiedzi	
Liczba beneficjentów*	76
Liczba wykonanych telefonów i wysłanych ankiet drogą elektroniczną	68
Liczba respondentów, którzy udzielili odpowiedzi	37
Uczelnia	
UMK	20
UTP	13
UKW	4
1. Rok ukończenia przez respondenta studiów magisterskich	
najwcześniejszy	1995
najpóźniejszy	2005
mediana	2003
2. Rok otwarcia przewodu doktorskiego	
najwcześniejszy	2002
najpóźniejszy	2008
mediana	2006
3. Praca doktorska jest realizowana w ramach studiów o kierunku:	
technicznym	14
przyrodniczym	17
matematycznym	1
medycznym	0
ekonomicznym	1
prawniczym	0
innym	4
4. Czy praca doktorska dla realizacji której respondent uzyskał stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość” została już ukończona i obroniona?	
Nie	18
Tak	19
5. Czy doktorat został obroniony w trakcie otrzymywania stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość”?	
Nie	15
Tak	4

6. Na kiedy planowana jest obrona pracy doktorskiej? Prosimy podać rok.

najwcześniejszy	2009
najstarszy	2010

7. Jaki jest wiek respondenta (proszę zaznaczyć właściwy przedział)

25-30	17
30-35	17
35-40	3
45-50	0
50 i więcej	0

8. Jaka jest płeć respondenta?

M	23
K	14

9. Proszę wskazać najistotniejsze problemy, z jakimi Pan/Pani borykał się w trakcie pracy nad doktoratem? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 3 najważniejsze problemy z poniższej listy).

Słaba baza laboratoryjna	20
Trudności z dostępem do literatury fachowej	10
Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania)	32
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie światowymi ośrodkami naukowo badawczymi	7
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie ośrodkami naukowo badawczymi w kraju	0
Ograniczona wiedza o podobnych badaniach realizowanych w innych ośrodkach naukowo-badawczych	5
Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach	9
Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką	11
Inne	3

10. Czy stypendium uzyskane w ramach projektu „Krok w przyszłość” pomogło przezwyciężyć jakieś spośród wskazanych (w pytaniu nr 9) problemów?

Tak	37
Nie	0

11. Prosimy o wskazanie tych problemów, do przezwyciężenia których przyczyniło się uzyskane stypendium. Prosimy o wskazanie stopnia, w jakim uzyskane stypendium przyczyniło się do przezwyciężenia problemów.	1	2	3
Słaba baza laboratoryjna	7	12	2
b) Trudności z dostępem do literatury fachowej	3	9	4
c) Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania)	8	20	5
d) Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie światowymi ośrodkami naukowo badawczymi	5	1	0
e) Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie ośrodkami naukowo badawczymi w kraju	0	1	0
f) Ograniczona wiedza o podobnych badaniach realizowanych w innych ośrodkach naukowo-badawczych	2	0	0
g) Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach	5	2	0
h) Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką	5	7	2
i) Inne	0	2	1

12. Czy uzyskane stypendium przyczyniło się do szybszego przygotowania rozprawy doktorskiej?

Tak	14
Nie	4
Nie potrafię ocenić	19

14. Czy uzyskane przez Panią/ Pana w ramach projektu „Krok w przyszłość” stypendium wpłynęło na jakość realizowanej pracy doktorskiej?

Tak	33
Nie	2
Nie potrafię ocenić	2

15. Prosimy wskazać, pod jakim względem – ze względu na otrzymane stypendium – podniosła się jakość realizowanej przez Panią/Pana pracy doktorskiej?

Poszerzona została baza badawcza	22
Zwiększony został dostęp do krajowej i światowej literatury przedmiotu	16
Możliwe były wyjazdy badawcze do innych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych	15
Możliwe było poświęcenie większej ilości czasu realizacji badań	4
Możliwe było pełniejsze skoncentrowanie się na prowadzonych badaniach	5
Możliwy był dostęp do najnowszych wyników badań	7

Możliwe było przeprowadzenie pełniejszych badań laboratoryjnych	18
---	----

16. Czy możliwość uzyskania stypendium miała wpływ na podjęcie przez Panią/ Pana decyzji o realizacji swoich badań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego?

Tak	8
Nie	23
Nie potrafię ocenić	6

17. Czy dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego programy stypendialne mają wpływ na podejmowane przez Panię/ Pana decyzje dotyczące powiązania swojej kariery zawodowej z ośrodkami akademickimi i naukowo-badawczymi z terenu tego województwa?

Tak	15
Nie	12
Nie potrafię ocenić	10

19. Czy okres wypłacania stypendium i jego wysokość były odpowiednie z punktu prac badawczych prowadzonych w ramach doktoratu?

Tak	11
Nie	18
Nie potrafię ocenić	8

21. Jakie były podstawowe przesłanki wybrania przez Panią/ Pana takiego właśnie tematu rozprawy doktorskiej?

Indywidualne zainteresowania naukowo-badawcze	27
Preferowane przez uczelnię tematy badań	5
Zainteresowania naukowo-badawcze i specjalizacja naukowa promotora	26
Zainteresowanie gospodarki tą tematyką	5
Potrzeby gospodarki regionu	9
Modny obecnie i popularny kierunek badań	9
Możliwość skomercjalizowania wyników badań	10
Dostępność potrzebnych do realizacji badań danych i informacji	0
Inne (jakie?)	0

22. Czy dokonując wyboru tematyki pracy doktorskiej Pan/Pani rozpoznawali zapotrzebowanie przemysłu (gospodarki) na wyniki badań z tego zakresu?

Tak	11
Nie	26

23. W jaki sposób przeprowadzono to „rozeznanie”?

Prywatne rozmowy z zaprzyjaźnionymi przedsiębiorcami	7
Znajomość wyników badań zapotrzebowania rynku	5

Badanie realizowano w wyniku zgłoszenia przez przemysł konkretnego zapotrzebowania	1
Inaczej (jak?)	2

24. Czy w trakcie prowadzenie badań i prac nad doktoratem Pan/Pani kontaktowała się z przedstawicielami przemysłu?

Tak	16
Nie	21

25. Jak częste były to kontakty?

(jednorazowe - sporadyczne - rzadkie lecz regularne - regularne i częste - stała współpraca)

Jednorazowe	5
Sporadyczne	5
Rzadkie lecz regularne	4
Regularne i częste	2
Stala współpraca	0

26. Czy wyniki przeprowadzonych przez Panią/ Pana w trakcie prac nad rozprawą doktorską badań zostały już skomercjalizowane?

Tak	2
Nie	35

27. W jaki sposób?

Wyniki badań objęto ochroną prawną jako własność przemysłową (patent, wzór użytkowy/ przemysłowy, etc.)	0
Prawa do rezultatów badań zostały zakupione przez jakieś przedsiębiorstwo	0
W wyniku przeprowadzonych badań uruchomiono procesy wdrożeniowe	0
Inaczej (jak?)	1

28. Czy planowana jest komercjalizacja wyników badań? ¹³

Tak	10
Nie	24

29. Czy w tym kierunku prowadzone są jakieś rozmowy z przedstawicielami przemysłu/ gospodarki

Tak	1
Nie	9

31. Czy badania prowadzone w ramach doktoratu wspieranego w ramach projektu „Krok w przyszłość” będą kontynuowane?

Tak	33
Nie	4

¹³ Jeden z respondentów nie odpowiedział na pytanie 28, stąd odpowiedzi nie sumują się do liczby 35 wynikającej z odpowiedzi „nie” na pytanie 26.

32. W jaki sposób?

Po obronieniu doktoratu będę rozwijać badania w tym kierunku	23
Moje badania stanowią fragment większego projektu badawczego prowadzonego na uczelni i w ramach tego projektu będą kontynuowane	14
Moje badania wzbudziły duże zainteresowanie i są rozwijane przez innych naukowców	8
Opracowana w moich badaniach koncepcja teoretyczna jest obecnie przedmiotem badań wdrożeniowych	1
Inaczej (jak?)	3

34. Czy w rezultacie publikacji zgłosił się do Pani/Pana przedstawiciel przemysłu zainteresowany wykorzystaniem wyników prowadzonych przez Panią/Pana badań?

Tak	4
Nie	33

35. Czy wsparcie prowadzonych przez Panią/Pana badań poprzez stypendium naukowe w ramach projektu „Krok w przyszłość” było najbardziej przez Panią/ Pana oczekiwaną formą wsparcia publicznego dla realizowanych badań?

Tak	22
Nie	5
Nie potrafię ocenić	10

* Po odjęciu 14 beneficjentów, którzy uczestniczyli również w II edycji i w ramach tej grupy zostali zbadani.

II edycja projektu - podsumowanie odpowiedzi

Liczba beneficjentów	60
Liczba wykonanych telefonów i wysłanych ankiet drogą elektroniczną	58
Liczba respondentów, którzy udzielili odpowiedzi	48

Uczelnia

UMK	33
UTP	13
UKW	2

1. Rok ukończenia przez respondenta studiów magisterskich

najwcześniejszy	1980
najpóźniejszy	2008
mediana	2004

2. Rok otwarcia przewodu doktorskiego

najwcześniejszy	2004
najpóźniejszy	2009
mediana	2008

3. Praca doktorska jest realizowana w ramach studiów o kierunku:

technicznym	16
przyrodniczym	19
matematycznym	0
medycznym	3
ekonomicznym	2
prawniczym	2
innym	6

4. Czy praca doktorska dla realizacji której respondent uzyskał stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość” została już ukończona i obroniona?

Nie	40
Tak	8

5. Czy doktorat został obroniony w trakcie otrzymywania stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość”?

Nie	6
Tak	2

6. Na kiedy planowana jest obrona pracy doktorskiej? Prosimy podać rok.

najwcześniejszy	2009
najstarszy	2011

7. Jaki jest wiek respondenta (proszę zaznaczyć właściwy przedział)

25-30	36
30-35	8

35-40	2
45-50	1
50 i więcej	1

8. Jaka jest płeć respondenta?

M	29
K	19

9. Proszę wskazać najistotniejsze problemy, z jakimi Pan/Pani borykał się w trakcie pracy nad doktoratem? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 3 najważniejsze problemy z poniższej listy).

Słaba baza laboratoryjna	21
Trudności z dostępem do literatury fachowej	12
Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania)	38
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie światowymi ośrodkami naukowo badawczymi	9
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie ośrodkami naukowo badawczymi w kraju	3
Ograniczona wiedza o podobnych badaniach realizowanych w innych ośrodkach naukowo-badawczych	7
Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach	19
Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką	20
Inne	0

10. Czy stypendium uzyskane w ramach projektu „Krok w przyszłość” pomogło przezwyciężyć jakieś spośród wskazanych (w pytaniu nr 9) problemów?

Tak	47
Nie	1

11. Prosimy o wskazanie tych problemów, do przezwyciężenia których przyczyniło się uzyskane stypendium. Prosimy o wskazanie stopnia, w jakim uzyskane stypendium przyczyniło się do przezwyciężenia problemów.

	1	2	3
Słaba baza laboratoryjna	3	18	0
b) Trudności z dostępem do literatury fachowej	3	9	2
c) Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania)	2	25	9
d) Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie światowymi ośrodkami naukowo badawczymi	3	6	0

e) Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie ośrodkami naukowo-badawczymi w kraju	2	2	0
f) Ograniczona wiedza o podobnych badaniach realizowanych w innych ośrodkach naukowo-badawczych	2	4	0
g) Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach	12	5	1
h) Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką	5	10	5
i) Inne	0	0	2

12. Czy uzyskane stypendium przyczyniło się do szybszego przygotowania rozprawy doktorskiej?

Tak	24
Nie	7
Nie potrafię ocenić	17

14. Czy uzyskane przez Panią/ Pana w ramach projektu „Krok w przyszłość” stypendium wpłynęło na jakość realizowanej pracy doktorskiej?

Tak	44
Nie	0
Nie potrafię ocenić	4

15. Prosimy wskazać, pod jakim względem – ze względu na otrzymane stypendium – podniosła się jakość realizowanej przez Panią/Pana pracy doktorskiej?

Poszerzona została baza badawcza	36
Zwiększony został dostęp do krajowej i światowej literatury przedmiotu	26
Możliwe były wyjazdy badawcze do innych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych	16
Możliwe było poświęcenie większej ilości czasu realizacji badań	10
Możliwe było pełniejsze skoncentrowanie się na prowadzonych badaniach	13
Możliwy był dostęp do najnowszych wyników badań	7
Możliwe było przeprowadzenie pełniejszych badań laboratoryjnych	30

16. Czy możliwość uzyskania stypendium miała wpływ na podjęcie przez Panią/ Pana decyzji o realizacji swoich badań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego?

Tak	10
Nie	30
Nie potrafię ocenić	8

17. Czy dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego programy stypendialne mają wpływ na podejmowane przez Panię/ Pana decyzje dotyczące powiązania swojej kariery zawodowej z ośrodkami akademickimi i naukowo-badawczymi z terenu tego województwa?

Tak	30
Nie	11
Nie potrafię ocenić	7

19. Czy okres wypłacania stypendium i jego wysokość były odpowiednie z punktu prac badawczych prowadzonych w ramach doktoratu?

Tak	20
Nie	17
Nie potrafię ocenić	11

21. Jakie były podstawowe przesłanki wybrania przez Panią/ Pana takiego właśnie tematu rozprawy doktorskiej?

Indywidualne zainteresowania naukowo-badawcze	42
Preferowane przez uczelnię tematy badań	7
Zainteresowania naukowo-badawcze i specjalizacja naukowa promotora	22
Zainteresowanie gospodarki tą tematyką	19
Potrzeby gospodarki regionu	7
Modny obecnie i popularny kierunek badań	7
Możliwość skomercjalizowania wyników badań	19
Dostępność potrzebnych do realizacji badań danych i informacji	4
Inne (jakie?)	2

22. Czy dokonując wyboru tematyki pracy doktorskiej Pan/Pani rozpoznawali zapotrzebowanie przemysłu (gospodarki) na wyniki badań z tego zakresu?

Tak	26
Nie	22

23. W jaki sposób przeprowadzono to „rozeznanie”?

Prywatne rozmowy z zaprzyjaźnionymi przedsiębiorcami	12
Znajomość wyników badań zapotrzebowania rynku	12
Badanie realizowano w wyniku zgłoszenia przez przemysł konkretnego zapotrzebowania	5
Inaczej (jak?)	2

24. Czy w trakcie prowadzenie badań i prac nad doktoratem Pan/Pani kontaktowała się z przedstawicielami przemysłu?

Tak	29
Nie	19

25. Jak częste były to kontakty?

(jednorazowe - sporadyczne - rzadkie lecz regularne - regularne i częste - stała współpraca)

Jednorazowe	0
Sporadyczne	9
Rzadkie lecz regularne	11
Regularne i częste	3
Stala współpraca	6

26. Czy wyniki przeprowadzonych przez Panią/ Pana w trakcie prac nad rozprawą doktorską badań zostały już skomercjalizowane?

Tak	6
Nie	42

27. W jaki sposób¹⁴?

Wyniki badań objęto ochroną prawną jako własność przemysłową (patent, wzór użytkowy/ przemysłowy, etc.)	4
Prawa do rezultatów badań zostały zakupione przez jakieś przedsiębiorstwo	0
W wyniku przeprowadzonych badań uruchomiono procesy wdrożeniowe	2
Inaczej (jak?)	1

28. Czy planowana jest komercjalizacja wyników badań?

Tak	27
Nie	16

29. Czy w tym kierunku prowadzone są jakieś rozmowy z przedstawicielami przemysłu/ gospodarki¹⁵?

Tak	13
Nie	14

31. Czy badania prowadzone w ramach doktoratu wspieranego w ramach projektu „Krok w przyszłość” będą kontynuowane?

Tak	43
Nie	5

32. W jaki sposób?

Po obronieniu doktoratu będę rozwijać badania w tym kierunku	31
Moje badania stanowią fragment większego projektu badawczego prowadzonego na uczelni i w ramach tego projektu będą kontynuowane	14
Moje badania wzbudziły duże zainteresowanie i są rozwijane przez innych naukowców	11

¹⁴ Jeden z respondentów odpowiadający korespondencyjnie wskazał dwie odpowiedzi – stąd łączna liczba odpowiedzi wynosi 7.

¹⁵ Jeden z respondentów odpowiadający korespondencyjnie udzielił odpowiedzi „tak” na pytanie 26 oraz odpowiedzi „tak” na pytanie 28, stąd suma wszystkich odpowiedzi na pytanie 28 jest o 1 większa niż liczba odpowiedzi „nie” na pytanie 26.

Opracowana w moich badaniach koncepcja teoretyczna jest obecnie przedmiotem badań wdrożeniowych	6
Inaczej (jak?)	3

34. Czy w rezultacie publikacji zgłosił się do Pani/Pana przedstawiciel przemysłu zainteresowany wykorzystaniem wyników prowadzonych przez Panią/Pana badań¹⁶?

Tak	7
Nie	38

35. Czy wsparcie prowadzonych przez Panią/Pana badań poprzez stypendium naukowe w ramach projektu „Krok w przyszłość” było najbardziej przez Panią/ Pana oczekiwaną formą wsparcia publicznego dla realizowanych badań¹⁷?

Tak	23
Nie	9
Nie potrafię ocenić	15

¹⁶ Trzech respondentów odpowiadających korespondencyjnie nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie, stąd liczba wszystkich odpowiedzi jest mniejsza niż liczba respondentów.

¹⁷ Jeden z respondentów odpowiadających korespondencyjnie nie odpowiedział na to pytanie i dlatego liczba wszystkich udzielonych odpowiedzi jest o 1 mniejsza niż liczba respondentów.

Aneks 2 Narzędzia badawcze

W trakcie prowadzonego badania wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

Scenariusze do pogłębionych wywiadów indywidualnych (IDI)

UWAGA Przedstawione w niniejszych scenariuszach pytania w założeniu nie stanowiły katalogu zamkniętego, gdyż ani nie wyczerpywały wszystkich kwestii, jakie mogły zostać podjęte w trakcie realizacji IDI, ani też nie wszystkie musiały zostać zadane w trakcie prowadzenia konkretnego wywiadu. Stanowiły one jedynie rodzaj wskazówek, dyspozycji do realizacji wywiadu, poprzez wskazanie zasadniczych zagadnień, które powinny stanowić zasadniczą oś IDI.

IDI z przedstawicielami Instytucji Pośredniczącej

Na wstępie rozmowy należy zaznaczyć, że wywiad jest częścią badania ewaluacyjnego pt. „Analiza i ocena efektów realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL” realizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Wywiad ten stanowi istotną część procesu ewaluacji.

Rozmówca zostanie poproszony o wyrażenie zgody na rejestrowanie przebiegu wywiadu na nośniku cyfrowym. Jeżeli nie wyrazi zgody – z przebiegu IDI zostanie opracowana notatka. Rozmówca zostanie także poinformowany, że w raporcie nie zostaną ujawnione źródła poszczególnych informacji, gdyż raport będzie prezentował opinie i poglądy ewaluatorów nie zaś poszczególnych informatorów. Jedynie w załączniku do raportu zostanie zamieszczona lista osób, z którymi przeprowadzono wywiady.

Zakres obowiązków osoby badanej:

Cel: Poznanie roli osoby badanej w systemie zarządzania i wdrażania Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL.

1. Jaka jest rola osoby badanej w systemie zarządzania i wdrażania Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
2. Czy Instytucja Pośrednicząca miała wpływ na ostateczny kształt realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
3. Czy, a jeżeli tak, to w jakim zakresie osoba badana uczestniczyła w programowaniu projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
4. Czy działania związane z zarządzaniem i wdrażaniem Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL stanowią zasadniczy zakres zadań respondenta?

Na tym etapie wywiadu osoba badana powinna mieć możliwość swobodnej wypowiedzi i kształtowania udzielanych informacji. Prowadzący badanie powinien zwracać szczególną uwagę na to, co badana osoba prezentuje jako swoje zasadnicze działania w ramach projektu. Ta część wywiadu powinna stanowić ok. ¼ całego czasu badania (tzn. ok. 15-20').

W dalszej części wywiadu osoba prowadząca badanie zadaje pytania odnoszące się do wiedzy i opinii badanej osoby odnośnie głównego celu realizowanej ewaluacji, tzn. poznanie opinii badanej osoby na wskazane niżej kwestie dotyczące realizacji projektów samorządu województwa

kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL:

A. w obszarze trafności

1. Czy programy stypendialne w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się powodzeniem?
2. Czy kierunki studiów wybrane do dofinansowania były adekwatne do określonych w dokumentach strategicznych województwa potrzeb w zakresie wzmacniania jego konkurencyjności?
3. Czy cele założone w projektach zostały osiągnięte?

B. w obszarze efektywności:

4. Na ile możliwe było osiągnięcie zakładanych celów niższym kosztem?
5. Na ile możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów przy użyciu mniejszych zasobów?

C. w obszarze użyteczności:

6. Czy instrument – stypendia naukowe, jest użyteczny tylko z punktu widzenia beneficjentów ostatecznych czy też również z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego?
7. Czy respondent posiada wiedzę dotyczącą tego, czy w wyniku realizacji projektów zwiększyła się współpraca, bądź nawiązano kontakty pomiędzy przemysłem i sferą nauki?

D. w obszarze barier i trudności:

8. Jakie czynniki wpłynęły negatywnie i pozytywnie na osiągnięcie założonych w projekcie wskaźników?

IDI z przedstawicielami Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Na wstępie rozmowy należy zaznaczyć, że wywiad jest częścią badania ewaluacyjnego pt. „Analiza i ocena efektów realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL” realizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Wywiad ten stanowi istotną część procesu ewaluacji.

Rozmówca zostanie poproszony o wyrażenie zgody na rejestrowanie przebiegu wywiadu na nośniku cyfrowym. Jeżeli nie wyrazi zgody – z przebiegu IDI zostanie opracowana notatka. Rozmówca zostanie także poinformowany, że w raporcie nie zostaną ujawnione źródła poszczególnych informacji, gdyż raport będzie prezentował opinie i poglądy ewaluatorów nie zaś poszczególnych informatorów.

Jedynie w załączniku do raportu zostanie zamieszczona lista osób, z którymi przeprowadzono wywiady.

Zakres obowiązków osoby badanej:

Cel: Poznanie roli osoby badanej w systemie zarządzania i wdrażania Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL.

1. Jaka jest rola osoby badanej w systemie zarządzania i wdrażania Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
2. Czy Podkomitet Monitorujący PO KL miał wpływ na ostateczny kształt realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
3. Czy, a jeżeli tak, to w jakim zakresie decyzje podejmowane przez Podkomitet Monitorujący wpłynęły na kształt projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
4. Czy w swojej codziennej działalności zawodowej rozmówca zajmuje się zagadnieniami związanymi z programami stypendialnymi dla doktorantów? Jak ogólnie ocenia skuteczność i użyteczność takich programów stypendialnych?

Na tym etapie wywiadu osoba badana powinna mieć możliwość swobodnej wypowiedzi i kształtowania udzielanych informacji. Prowadzący badanie powinien zwracać szczególną uwagę na to, co badana osoba prezentuje jako swoje zasadnicze działania w ramach projektu. Ta część wywiadu powinna stanowić ok. 1/4 całego czasu badania (tzn. ok. 15-20').

W dalszej części wywiadu osoba prowadząca badanie zadaje pytania odnoszące się do wiedzy i opinii badanej osoby odnośnie głównego celu realizowanej ewaluacji, tzn. poznanie opinii badanej osoby na wskazane niżej kwestie dotyczące realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL:

A. w obszarze trafności:

1. Czy programy stypendialne w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się powodzeniem?
2. Czy kierunki studiów wybrane do dofinansowania były adekwatne do określonych w dokumentach strategicznych województwa potrzeb w zakresie wzmacniania jego konkurencyjności?

3. Czy PKM otrzymuje informacje dotyczące osiągnięcia celów założonych w projektach objętych finansowaniem? Jeżeli tak, to jak respondent ocenia stopień osiągania zakładanych celów. Jeżeli nie, to jaka jest rola PKM w monitorowaniu realizacji projektów?
4. Jaka jest opinia respondenta, czy stypendia jako proponowany instrument wsparcia okazał się być adekwatny do potrzeb beneficjentów ostatecznych?

B. w obszarze efektywności:

5. Na ile możliwe było osiągnięcie zakładanych celów niższym kosztem (np. poprzez wybór innych projektów)?
6. Na ile możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów przy użyciu mniejszych zasobów (w tym także kwestia oceny, czy wysokość wsparcia nie powinna być zróżnicowana, a także, czy nie rozważano objęcia większym wsparciem mniejszej liczby projektów badawczych)?
7. Czy w opinii respondenta możliwość uzyskania środków finansowych z EFS umożliwiło szybsze przygotowanie rozpraw doktorskich?

C. w obszarze skuteczności:

8. Czy respondent posiada wiedzę, czy możliwość uzyskania wsparcia w postaci stypendiów ze środków unijnych wpłynęła na jakość realizowanych prac doktoranckich? Czy PKM otrzymuje informacje i dane ilustrujące tę kwestię?
9. Czy programy stypendialne przyczyniły się do istotnego wzrostu potencjału naukowego w regionie?

D. w obszarze użyteczności:

10. Czy respondent posiada wiedzę, czy zaprzestanie wypłacania stypendiów doktoranckich z EFS dla beneficjentów ostatecznych biorących udział w: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL ma wpływ na dalszy przebieg i realizację ich prac doktorskich?
11. Czy instrument – stypendia naukowe, jest użyteczny tylko z punktu widzenia beneficjentów ostatecznych czy też również z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego? Czy PKM posiada wiedzę, jak (w oparciu o jakie kryteria) w trakcie prac Komisji Stypendialnej uwzględniano kwestię oceny „korzyści dla województwa”? Czy PKM monitoruje rzeczywiste osiągnięcie deklarowanych we wniosku korzyści?
12. Czy PKM uzyskuje informacje pokazujące czy i w jakim stopniu w wyniku realizacji projektów zwiększyła się współpraca, bądź nawiązano kontakty pomiędzy przemysłem i sferą nauki?
13. Czy PKM uzyskuje informacje pokazujące czy i w jakim stopniu elementy pracy doktorskiej osiągnięte dzięki wsparciu finansowemu z EFS są wykorzystywane w procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwach? Jeżeli tak, to jak respondent ocenia ten stopień wykorzystania? Jeżeli nie, to czy ta kwestia powinna w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania PKM?

E. w obszarze barier i trudności:

14. Jakie – zdaniem respondenta – czynniki wpłynęły negatywnie i pozytywnie na osiągnięcie założonych w projekcie wskaźników?

IDI z przedstawicielami szkół wyższych

Na wstępie rozmowy należy zaznaczyć, że wywiad jest częścią badania ewaluacyjnego pt. „Analiza i ocena efektów realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL” realizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Wywiad ten stanowi istotną część procesu ewaluacji.

Rozmówca zostanie poproszony o wyrażenie zgody na rejestrowanie przebiegu wywiadu na nośniku cyfrowym. Jeżeli nie wyrazi zgody – z przebiegu IDI zostanie opracowana notatka. Rozmówca zostanie także poinformowany, że w raporcie nie zostaną ujawnione źródła poszczególnych informacji, gdyż raport będzie prezentował opinie i poglądy ewaluatorów nie zaś poszczególnych informatorów. Jedynie w załączniku do raportu zostanie zamieszczona lista osób, z którymi przeprowadzono wywiady.

Zakres obowiązków osoby badanej:

Cel: Poznanie wiedzy osoby badanej o celach i systemie zarządzania i wdrażania Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL.

1. Czy badana osoba w swojej pracy zawodowej zajmuje się problematyką stypendiów doktoranckich?
2. Czy badana osoba wie, czemu służą projekty samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?
3. Czy środowisko reprezentowane przez rozmówcę miało wpływ na ostateczny kształt projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL?

Na tym etapie wywiadu osoba badana powinna mieć możliwość swobodnej wypowiedzi i kształtowania udzielanych informacji. Prowadzący badanie powinien zwracać szczególną uwagę na to, co badana osoba prezentuje jako swoje zasadnicze opinie dotyczące przedmiotu badania (projektów stypendialnych). Ta część wywiadu powinna stanowić ok. 1/4 całego czasu badania (tzn. ok. 15-20').

W dalszej części wywiadu osoba prowadząca badanie zadaje pytania odnoszące się do wiedzy i opinii badanej osoby odnośnie głównego celu realizowanej ewaluacji, tzn. poznanie opinii badanej osoby na wskazane niżej kwestie dotyczące realizacji projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL:

A. w obszarze trafności

1. Czy programy stypendialne w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się powodzeniem?
2. Czy projekty badawcze wybrane do dofinansowania były adekwatne do określonych w dokumentach strategicznych województwa potrzeb w zakresie wzmacniania jego konkurencyjności?
3. Czy oferta zrealizowanych projektów spełniła oczekiwania beneficjentów, do których była kierowana pomoc?
4. Czy stypendia jako proponowany instrument wsparcia okazał się być adekwatny do potrzeb beneficjentów ostatecznych?
5. Czy i jakie znaczenie – biorąc pod uwagę wysokość i długość okresu wypłacania stypendiów - miały zrealizowane programy dla realizacji badań prowadzonych przez doktorantów?

B. w obszarze efektywności:

6. Na ile możliwe było osiągnięcie zakładanych celów niższym kosztem?
7. Na ile możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów przy użyciu mniejszych zasobów?
8. Czy możliwość uzyskania środków finansowych z EFS umożliwiła szybsze przygotowanie rozpraw doktorskich?

C. w obszarze skuteczności:

9. Czy możliwość uzyskania wsparcia w postaci stypendiów ze środków unijnych wpłynęła na jakość realizowanych prac doktoranckich?
10. Czy programy stypendialne przyczyniły się do istotnego wzrostu potencjału naukowego (możliwości badawczych) uczelni?
11. Jakie rzeczywiste korzyści wyniknęły dla doktorantów z tytułu uzyskania stypendium?

D. w obszarze użyteczności:

12. Czy zaprzestanie wypłacania stypendiów doktoranckich z EFS dla beneficjentów ostatecznych biorących udział w: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL ma wpływ na dalszy przebieg i realizację ich prac doktorskich?
13. Czy instrument – stypendia naukowe, jest użyteczny tylko z punktu widzenia beneficjentów ostatecznych czy też również z punktu widzenia uczelni (jej planów badawczych, kształcenia kadr, zainteresowania studiami doktoranckimi, wsparcia badań etc.)?
14. Czy w wyniku realizacji projektów zwiększyła się współpraca, bądź nawiązano kontakty pomiędzy przemysłem i sferą nauki?
15. Czy elementy pracy doktorskiej osiągnięte dzięki wsparciu finansowemu z EFS są wykorzystywane w procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwach?
16. Czy wyniki prac doktorskich zostały skomercjalizowane?

E. w obszarze barier i trudności:

17. Jakie czynniki wpłynęły negatywnie i pozytywnie na osiągnięcie założonych w projekcie wskaźników?
18. Czy wysokość stypendiów i okres ich wypłacania są wystarczające z punktu widzenia ich faktycznej przydatności?

Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI).

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) odbędzie się w siedzibie Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. (ul. Kopernika 4, 87-100 Toruń). Uczestnikami FGI będą: (i) przedstawiciele Instytucji Pośredniczącej ZPORR i PO KL w województwie kujawsko-pomorskim, (ii) przedstawiciele beneficjentów badanych projektów, (iii) przedstawiciele szkół wyższych oraz (iv) przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń przedsiębiorców.

FGI będzie miał na celu poznanie opinii uczestników na zagadnienia bezpośrednio i pośrednio związane z realizacją projektów samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie regionalnych programów stypendialnych w ramach Działania 2.6 ZPORR i Poddziałania 8.2.2 PO KL. Uczestnicy FGI zostaną poinformowani, że w raporcie nie zostaną ujawnione źródła poszczególnych informacji, gdyż raport będzie prezentował opinie i poglądy ewaluatorów nie zaś poszczególnych informatorów. Jedynie w załączniku do raportu zostanie zamieszczona lista osób, z którymi przeprowadzono wywiady (w tym także uczestników FGI).

Przebieg FGI będzie rejestrowany na nośniku cyfrowym.

Przewidywany czas trwania FGI: 2 – 2,5 godziny.

Osobą prowadzącą (moderatorem) FGI będzie Tomasz Skierniewski.

Przewidywana agenda FGI:

1. Przywitanie uczestników przez prowadzącego FGI, w tym:
 - Ogólne przedstawienie celu FGI;
 - Przedstawienie powodów, dla których do udziału w FGI zaproszono przedstawicieli tych grup interesariuszy procesu wspierania ochrony własności intelektualnej w Polsce.

Jednocześnie moderator poinformuje uczestników FGI, że przewidywane jest, iż przebieg dyskusji prowadzonej podczas FGI będzie rejestrowany na nośniku cyfrowym. Moderator zapyta się uczestników, czy wyrażają zgodę na rejestrowanie przebiegu dyskusji. Wystarczy, że jedna osoba nie wyrazi zgody, aby uznać, że nie uzyskano zgody na cyfrową rejestrację dźwiękową przebiegu FGI. Jeżeli uczestnicy nie wyrażą zgody na rejestrowanie przebiegu dyskusji, wówczas przebieg dyskusji będzie notowany przez przedstawiciela TARR S.A.

2. Przedstawienie się uczestników FGI.
3. Dyskusja na tematy wskazane w „Zestawieniu problematyki podejmowanej podczas FGI”.
4. Podsumowanie przebiegu dyskusji przez moderatora, ze wskazaniem zasadniczych wniosków i konkluzji wynikających z przebiegu dyskusji w odniesieniu do zasadniczych zagadnień stanowiących przedmiot FGI.
5. Podziękowanie uczestnikom za udział w FGI.

Zestawienie problematyki podejmowanej podczas FGI

- A. **Określenie stopnia adekwatności interwencji w formie stypendiów badawczych do kierunków rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych w dokumentach strategicznych.**

- ◆ Czy programy stypendialne w ramach I i II edycji projektu „Krok w przyszłość” cieszyły się powodzeniem?
- ◆ Czy kierunki studiów wybrane do dofinansowania były adekwatne do określonych w dokumentach strategicznych województwa potrzeb w zakresie wzmacniania jego konkurencyjności?
- ◆ Czy cele założone w projektach zostały osiągnięte?
- ◆ Czy oferta zrealizowanych projektów spełniła oczekiwania beneficjentów, do których była kierowana pomoc?
- ◆ Czy stypendia jako proponowany instrument wsparcia okazał się być adekwatny do potrzeb beneficjentów ostatecznych?

B. Ocena wpływu programów stypendialnych na wzrost potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego.

- ◆ Czy programy stypendialne przyczyniły się do istotnego wzrostu potencjału naukowego w regionie?
- ◆ Jakie rzeczywiste korzyści wyniknęły dla doktorantów z tytułu uzyskania stypendium?

C. Ocena efektywności zrealizowanych projektów stypendialnych: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL.

- ◆ Na ile możliwe było osiągnięcie zakładanych celów niższym kosztem?
- ◆ Na ile możliwe było osiągnięcie lepszych lub takich samych efektów przy użyciu mniejszych zasobów?
- ◆ Czy możliwość uzyskania środków finansowych z EFS umożliwiła szybsze przygotowanie rozpraw doktorskich?

D. Określenie stopnia oddziaływania interwencji publicznej na beneficjentów ostatecznych oraz ich otoczenia.

- ◆ Czy zaprzestanie wypłacania stypendiów doktoranckich z EFS dla beneficjentów ostatecznych biorących udział w: I edycji realizowanej w ramach Działania 2.6 ZPORR oraz II edycji realizowanej w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL ma wpływ na dalszy przebieg i realizację ich prac doktorskich?
- ◆ Czy możliwość uzyskania wsparcia w postaci stypendiów ze środków unijnych wpłynęła na jakość realizowanych prac doktoranckich?

E. Określenie przydatności zastosowanego instrumentu (stypendia doktoranckie) dla stymulowania i ukierunkowywania badań naukowych służących zwiększaniu innowacyjności gospodarki regionu.

- ◆ Czy instrument – stypendia naukowe, jest użyteczny tylko z punktu widzenia beneficjentów ostatecznych czy też również z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego?
- ◆ Czy w wyniku realizacji projektów zwiększyła się współpraca, bądź nawiązano kontakty pomiędzy przemysłem i sferą nauki?
- ◆ Czy elementy pracy doktorskiej osiągnięte dzięki wsparciu finansowemu z EFS są wykorzystywane w procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwach?
- ◆ Czy wyniki prac doktorskich zostały skomercjalizowane?

4.1.1. Kwestionariusz do badania CATI beneficjentów ostatecznych I i II edycji projektu „Krok w przyszłość”.

I. Metryczka respondenta.

1. Rok ukończenia przez respondenta studiów magisterskich:

2. Rok otwarcia przewodu doktorskiego:

3. Praca doktorska jest realizowana w ramach studiów o kierunku:

technicznym	
przyrodniczym	
matematycznym	
medycznym	
ekonomicznym	
prawniczym	
Innym (jakim)	

4. Czy praca doktorska dla realizacji której respondent uzyskał stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość” została już ukończona i obroniona?

Tak	☐
Nie	☐

6. Na kiedy planowana jest obrona pracy doktorskiej? Prosimy podać rok.

5. Czy doktorat został obroniony w trakcie otrzymywania stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość”?

Tak	☐
Nie	☐

7. Jaki jest wiek respondenta? (prosimy zaznaczyć właściwy przedział)

poniżej 25	<25-30)	<30-35)	<35-40)	<40-45)	<45-50)	50 lub więcej
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Jaka jest płeć respondenta?

M	☐
K	☐

II. Zasadnicze badanie.

9. Proszę wskazać najistotniejsze problemy, z jakimi Pan/Pani borykał się w trakcie pracy nad doktoratem? (prosimy zaznaczyć maksymalnie 3 najważniejsze problemy z poniższej listy).

Słaba baza laboratoryjna	☐
Trudności z dostępem do literatury fachowej	☐
Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania)	☐
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie światowymi ośrodkami naukowo-badawczymi	☐
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie ośrodkami naukowo-badawczymi w kraju	☐
Ograniczona wiedza o podobnych badaniach realizowanych w innych ośrodkach naukowo-badawczych	☐
Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach	☐
Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką	☐
Inne (jakie)	☐

10. Czy stypendium uzyskane w ramach projektu „Krok w przyszłość” pomogło przezwyciężyć jakieś spośród wskazanych (w pytaniu nr 9) problemów?

Tak	☐
Nie	☐

11. Prosimy o wskazanie tych problemów, do przezwyciężenia których przyczyniło się uzyskanie stypendium. Prosimy o wskazanie stopnia, w jakim uzyskane stypendium przyczyniło się do przezwyciężenia problemów

	W stopniu minimalnym	Istotnie	W pełni
Słaba baza laboratoryjna	☐	☐	☐
Trudności z dostępem do literatury fachowej	☐	☐	☐
Ograniczenia w dostępności środków finansowych na realizację badań (niski budżet uczelni przeznaczony na badania)	☐	☐	☐
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie światowymi ośrodkami naukowo-badawczymi	☐	☐	☐
Ograniczony kontakt (możliwość współpracy) z wiodącymi w danej dziedzinie ośrodkami naukowo-badawczymi w kraju	☐	☐	☐
Ograniczona wiedza o podobnych badaniach realizowanych w innych ośrodkach naukowo-badawczych	☐	☐	☐
Konieczność prowadzenia pozanaukowej działalności zarobkowej – niemożność koncentrowania się na prowadzonych badaniach	☐	☐	☐
Brak środków finansowych na wyjazdy do innych ośrodków naukowych w celu poznania prac innych badaczy zajmujących się podobną problematyką	☐	☐	☐
Inne (jakie)	☐	☐	☐

12. Czy uzyskane stypendium przyczyniło się do szybszego przygotowania rozprawy doktorskiej?

Tak	☐
Nie	☐
Nie potrafię ocenić	☐

13. Prosimy oszacować, o ile (w stosunku do oryginalnego planu) w Pani/Pana przypadku uzyskane stypendium przyspieszyło przygotowanie doktoratu?

O ile miesięcy?	<input type="text"/>
O ile procent?	<input type="text"/>

14. Czy uzyskane przez Panią/ Pana w ramach projektu „Krok w przyszłość” stypendium wpłynęło na jakość realizowanej pracy doktorskiej?

Tak	☐
Nie	☐
Nie potrafię ocenić	☐

15. Prosimy wskazać, pod jakim względem – ze względu na otrzymane stypendium – podniosła się jakość realizowanej przez Panią/Pana pracy doktorskiej?

Poszerzona została baza badawcza	☐
Zwiększony został dostęp do krajowej i światowej literatury przedmiotu	☐
Możliwe były wyjazdy badawcze do innych ośrodków akademickich i naukowo-badawczych	☐
Możliwe było poświęcenie większej ilości czasu realizacji badań	☐
Możliwe było pełniejsze skoncentrowanie się na prowadzonych badaniach	☐
Możliwy był dostęp do najnowszych wyników badań	☐
Możliwe było przeprowadzenie pełniejszych badań laboratoryjnych	☐
W inny (jaki?) sposób	☐

Prosimy wskazać maks. 3 najistotniejsze czynniki

16. Czy możliwość uzyskania stypendium miała wpływ na podjęcie przez Panią/ Pana decyzji o realizacji swoich badań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego?

Tak	
Nie	
Nie potrafię ocenić	

17. Czy dostępne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego programy stypendialne mają wpływ na podejmowane przez Panią/ Pana decyzje dotyczące powiązania swojej kariery zawodowej z ośrodkami akademickimi i naukowo-badawczymi z terenu tego województwa?

Tak	
Nie	
Nie potrafię ocenić	

18. Prosimy o wskazanie 3 najistotniejszych rzeczywistych korzyści, jakie dla Pani/ Pana wynikły z uzyskania stypendium doktoranckiego w ramach projektu „Krok w przyszłość”.

1.	
2.	
3.	

19. Czy okres wypłacania stypendium i jego wysokość były odpowiednie z punktu widzenia prowadzonych w ramach doktoratu prac badawczych?

Tak	
Nie	
Nie potrafię ocenić	

20. Prosimy o wskazanie 3 najistotniejszych z Pani/Pana punktu widzenia konsekwencji zaprzestania otrzymywania stypendium w ramach projektu „Krok w przyszłość”?

1.	
2.	
3.	

III. Podsumowania

21. Jakimi były podstawowe przesłanki wybrania przez Panią/ Pana takiego właśnie tematu rozprawy doktorskiej?

Indywidualne zainteresowania naukowo-badawcze	
Preferowane przez uczelnię tematy badań	
Zainteresowania naukowo-badawcze i specjalizacja naukowa promotora	
Zainteresowanie gospodarki tą tematyką	
Potrzeby gospodarki regionu	
Modny obecnie i popularny kierunek badań	
Możliwość skomercjalizowania wyników badań	
Dostępność potrzebnych do realizacji badań danych i informacji	
Inne (jakie?)	

(Można zaznaczyć maks. 3 przesłanki)

22. Czy dokonując wyboru tematyki pracy doktorskiej Pan/Pani rozpoznawali zapotrzebowanie przemysłu (gospodarki) na wyniki badań z tego zakresu?

Tak	
Nie	

23. W jaki sposób przeprowadzono to „rozeznanie”?

Prywatne rozmowy z zaprzyjaźnionymi przedsiębiorcami	
Znajomość wyników badań zapotrzebowania rynku	
Badanie realizowane w wyniku zgłoszenia przez przemysł konkretnego zapotrzebowania	
Inaczej (jak?)	

24. Czy w trakcie prowadzenia badań i prac nad doktoratem Pan/Pani kontaktowała się z przedstawicielami przemysłu?

Tak	
Nie	

25. Jak częste były to kontakty?

Jednorazowe	Sporadyczne	Rzadkie lub regularne	Regularne i częste	Stała współpraca

26. Czy wyniki przeprowadzonych przez Panią/ Pana w trakcie prac nad rozprawą doktorską badań zostały już skomercjalizowane?

Tak	
Nie	

27. W jaki sposób?

Wyniki badań objęto ochroną prawną jako własność przemysłową (patent, wzór użytkowy/ przemysłowy, etc.)	
Prawa do rezultatów badań zostały zakupione przez jakieś przedsiębiorstwo	
W wyniku przeprowadzonych badań uruchomiono procesy wdrożeniowe	
Inaczej (jak?)	

28. Czy planowana jest komercjalizacja wyników badań?

Tak	
Nie	

29. Czy w tym kierunku prowadzone są jakieś rozmowy z przedstawicielami przemysłu/ gospodarki?

Tak	
Nie	

30. Na kiedy przewidziana jest komercjalizacja wyników badań? Prosimy podać rok.

--

31. Czy badania prowadzone w ramach doktoratu wspieranego w ramach projektu „Krok w przyszłość” będą kontynuowane?

Tak	
Nie	

32. W jaki sposób?

Po obronieniu doktoratu będę rozwijać badania w tym kierunku	
Moje badania stanowią fragment większego projektu badawczego prowadzonego na uczelni i w ramach tego projektu będą kontynuowane	
Moje badania wzbudziły duże zainteresowanie i są rozwijane przez innych naukowców	
Opracowana w moich badaniach koncepcja teoretyczna jest obecnie przedmiotem badań wdrożeniowych	
Inaczej (jak?)	

33. Proszę wymienić liczbę publikacji opartych na wynikach badań wspartych przez stypendium:

w czasopiśmie krajowym	
w czasopiśmie zagranicznym	

34. Czy w rezultacie publikacji zgłosił się do Pani/Pana przedstawiciel przemysłu zainteresowany wykorzystaniem wyników prowadzonych przez Panią/Pana badań?

Tak	
Nie	

35. Czy wsparcie prowadzonych przez Panią/Pana badań poprzez stypendium naukowe w ramach projektu „Krok w przyszłość” było najbardziej przez Panią/ Pana oczekiwaną formą wsparcia publicznego dla realizowanych badań?

Tak	
Nie	
Nie potrafię ocenić	

36. Prosimy wskazać, jakiego rodzaju pomoc publiczną (inna niż stypendium naukowe uzyskane w ramach projektu „Krok w przyszłość”) byłaby najbardziej odpowiednia do Pani/Pana potrzeb i najsilniej wspierałaby realizowany przez Panią/Pana proces badawczy? Prosimy o wskazanie nie więcej niż trzech takich form wsparcia.

Aneks 3 Wykorzystane źródła

Wykorzystane dane zastane:

a) strategiczne dokumenty krajowe dotyczące EFS:

- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006,
- Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013,
- Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,

b) strategiczne dokumenty regionalne:

- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015,

c) inne:

- Baza doktorantów, którzy złożyli wnioski
- Informator
- Kopia – lista rankingowa
- Kopia harmonogramu doktoranta
- Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja
- Krok w przyszłość, stypendia dla doktorantów II edycja, Załącznik nr 3 do Protokołu z II posiedzenia Komisji Stypendialnej z dnia 27 marca 2008 r. – uzasadnienie wyboru stypendystów projektu „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja”.
- KROK wnioski w wersji PDF z dnia 21.04.2008 r., 10.07.2008 r., 31.12.2008 r.
- Lista stypendystów
- Ogłoszenie o dodatkowym naborze wniosków
- Ogłoszenie z gazety z dnia 27 lipca 2007 r.
- Oświadczenie w sprawie zachowania tajemnicy w zakresie danych wnioskodawców zawartych we wnioskach o przyznanie stypendium oraz Deklaracja bezstronności następujących osób: Romana Bickiego, Andrzeja Potoczka, Janusza Semprucha, Wojciecha Streich, Artura Piotrowicza, Romana Lepperta, Antoniego Bukaluka, Pawła Krawańskiego, Michała Hellera, Elżbiety Szczurko, Jerzego Górzyńskiego.
- Porozumienie z UKW
- Porozumienie z UMK
- Porozumienie z ATR
- Projekt stypendialny „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów” zrealizowany w ramach Działania 2.6 ZPORR
- Projekt stypendialny „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” zrealizowany w ramach Poddziałania 8.2.2 PO KL

- Protokół sporządzony w dniu 10 lipca 2008 r. z posiedzenia Komisji Stypendialnej w ramach projektu systemowego pn. „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” powołanej uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko–Pomorskiego nr 7/78/08 z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie powołania i ustalania zasad pracy Komisji Stypendialnej dla doktorantów.
- Protokół sporządzony w dniu 16 czerwca 2008 r. z posiedzenia Komisji Stypendialnej w ramach projektu systemowego pn. „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” powołanej uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko–Pomorskiego nr 7/78/08 z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie powołania i ustalenia zasad Komisji Stypendialnej dla doktorantów”.
- Protokół sporządzony w dniu 25 stycznia 2008 r. z oceny formalnej wniosków przeprowadzonej w okresie od 17.12.2007 r. do 25.01.2008 r. dla projektu „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu VIII Działania 8.2 Poddziałania 8.2.2 „Regionalne Strategie Innowacji”.
- Protokół sporządzony w dniu 27 lutego 2008 r. z posiedzenia Komisji Stypendialnej w ramach realizacji projektu systemowego „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja” powołanej uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko–Pomorskiego nr 7/78/08 z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie powołania i ustalenia zasad pracy Komisji Stypendialnej dla doktorantów.
- Regulamin Międzyuczelnianej Komisji Stypendialnej
- Regulamin przyznawania stypendium
- Skan przykładowej teczki Stypendysty
- Wniosek doktoranta, przykładowy
- Wniosek o płatność końcową i baza PEFS;
- Wniosek o płatność końcową KROK II
- Wniosek o płatność pośrednią
- Wniosek o płatność pośrednią KROK
- Wniosek o płatność za II kwartał 2008 r.
- Wniosek o płatność za III kwartał 2008 r.
- Załącznik nr 1 do wniosku beneficjenta o płatność, przykład
- Załącznik nr 2 do wniosku beneficjenta o płatność, przykład
- Zasady oceny wniosków w ramach przeprowadzonej oceny formalnej dla projektu „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów II edycja”
- Zestawienie wnioskodawców stypendystów

Ponadto wzięto pod uwagę następujące opracowania:

- *Analiza innowacyjności sektora małych i średnich przedsiębiorstw Województwa Kujawsko-Pomorskiego* – Mirosław Haffer i Rafał Haffer, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, <http://www.ris.kujawsko-pomorskie.pl/dokumenty/raportWP3.pdf> z dn. 22.06.2009
- *Analiza potencjału instytucji badawczo-rozwojowych oraz instytucji oferujących usługi wspierania i finansowania innowacji* – Krzysztof Chmara, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy;
http://www.ris.kujawsklopomorskie.pl/dokumenty/WP4_Analiza_potencjalu_instytucji_badawczo-rozwojowych.doc z dn. 22.06.2009
- John TURNER, Valuation of Intellectual Property Assests; **Valuation Techniques: Parameters, Methodologies and Limitations**,
http://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/valuationdocs/inn_ddk_oo_5xax.pdf z dn. 22.06.2009
- *Raport: Bariery współpracy przedsiębiorców i ośrodków naukowych*, MNiSW, Warszawa, listopad 2006
- *Raport z badania ewaluacyjnego ex-ante dotyczącego oceny zapotrzebowania gospodarki na absolwentów szkół wyższych kierunków matematycznych, przyrodniczych i technicznych*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa, 2009, s. 70
- *Regionalna Strategia Innowacji KUJPOMRIS 2005-2008 szansą rozwojową dla naszego regionu*,
www.ris.kujawsko-pomorskie.pl/dokumenty/KUJPOMRIS-Artykul.doc, z dn. 22.06.2009
- *Regionalna Strategia Innowacji szansą dla firm naszego regionu, Promocja procesu RIS* - Henryk Tomaszewski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Biuro Zarządzania Funduszami Strukturalnymi
<http://www.ris.kujawsko-pomorskie.pl/dokumenty/KUJPOMRIS.ppt> z dn. 22.06.2009
- Russel PARR, Pricing Intangible Assets: Methods of Valuation of Intellectual Property,
http://www.wipo.int/export/sites/www/sme/en/documents/valuationdocs/vpi_lim_98_2.pdf z dn. 22.06.2009
- *Skrócona prezentacja analizy innowacyjności sektora MŚP w Województwie Kujawsko-Pomorskim* – dr Agata Sudolska;
http://www.ris.kujawsklopomorskie.pl/dokumenty/skr_prez_KUJPOMRIS_pol_Agata_Sudolska.ppt z dn. 22.06.2009
- *Szkolnictwo wyższe w Polsce*, Bank Światowy, Warszawa 2004
- *Założenia do nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*
http://www.nauka.gov.pl/mn/index.jsp?place=Menu01&news_cat_id=-1&layout=0 z dn. 05.07.2009

4.1.2. Projekty objęte badaniem w ramach studium przypadku

- Instytut Mechaniki Środowiska i Informatyki Stosowanej, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, praca doktorska: „Symulacja procesów chemo-mechanicznych w porowatych żelach i identyfikacja parametrów modelu”.
- Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, praca doktorska: „Analiza i wykorzystanie informacji fazowej w spektralnej tomografii optycznej z użyciem światła częściowo spójnego”.
- Wydział Rolniczy, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy, praca doktorska: „Wpływ czynników siedliskowych i poziomu agrotechniki na plon i stabilność wskaźników wartości technologicznej wybranych odmian pszenicy ozimej”.
- Wydział Rolniczy, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy, praca doktorska: „Wpływ technologii siewu i zbioru na plon i jakość ostropestu płamistego (*Silybum marianum* L.Gaertn.) uprawianego na glebie lekkiej”.